

Itélet előtt

Az Aradi Kereskedelmi Testület vezetősége szerdán estére rendkívüli taggyűlésre hívta össze tagjait. Arad kereskedőtársadalmának ez a nagytekintélyű, eredményes küzdelmekben gazdag mul-
tu egyesülete újra elérkezettnek látja az időt arra, hogy mint tagjainak érdekképviselője, akciósba lép-
jen és felemelje tiltakozó szavát az ellen a mód ellen, amellyel Aradváros pénzügyi adminisztrá-
ciója egy új szabályrendelet keretei között alkalmazni kívánja a városi törvényhatóságok jövedel-
meiről és azoknak behajtási módjáról intézkedő új törvény rendelkezéseit.

Az Aradi Kereskedelmi Testület megmozdulása megérdemli a legszeleesebb közvélemény érdeklődését is. Nem lehet közömbös egyetlen egy aradi polgár előtt sem, hogy az a társadalmi osztály, amely ennek a városnak egyik legtekintélyesebb és legnagyobb közterhet viselő rétegét alkotja, tulajdonképpen mit kíván, mik a sérelmei és hogyan látja a napról-napra adódó újabb létkérdések megoldásának módjait. Kétségtelen, hogy a törvény intézkedéseinek eleget kell tenni. Ez állampolgári kötelezettség, és Arad kereskedőtársadalmának mindenkor, minden időben és minden körülmények között jó példával járt elől a kötelesegteljesítésben. Más kérdés azonban az, hogy a törvényt hogyan alkalmazzák annak végrehajtói egy autonóm városi polgársággal szemben éppen ennek az autonóm városnak egyes közigazgatási szervei. Az aradi kereskedőtársadalom szükségesnek látja, hogy a városi nagytanácsülés újabb összehívását megelőzően szögezze le a maga véleményét az új szabályrendelet intézkedéseivel szemben és bizonyosra vehető, hogy a Kereskedelmi Testület szakmai értekezletének megállapításait azok az aradi polgárok, akik a város parlamentiumban ülnek, minden további nélkül nyugodt lelkiismerettel teszik a maguk álláspontjává is.

Az új taxák, ha apróbb és sokszor inkább csak kicsinyességükkel bosszantó tételeik iparosokat, fuvarozókat, építetöket és ingatlanulajdonosokat is érintenek, ha a temetkezési vállalatokat, a hoteleket, a vendéglőket és főleg a klubokat súlyosan terhelik is és ha valóságos szárnyát is szegik a vallásos kegyeletnek, amely a sírok és síremlékek gondozásáért is súlyos profán engedélyezési és építési taxákat lesz kénytelen fizetni, hogy holta után se feledkezhessek meg a földi halandó a földi kincsekről. — kétségtelen, hogy a legsúlyosabb községi adók, az igazán súlyosak, az igazán pénzre, sőt tökegyvagyóra menők, mindenképp a kereskedőket terhelik.

Az országos törvény megállapította azt a nagyon sok címet, amelyeken községi adókat és taxákat ki szabad vetni és megállapította a legfelsőbb határt is, ameddig ezek emelkedhetnek. A város taxatervezete azonban minden lehetséges taxát igénybevesz és mindenütt a lehető legmagasabb szálalékot akarja behozni. A város kereskedőtársadalmának úgy érzi, hogy mind ez túlzás. A törvény indoklására hivatkoznak, amely már a múltban kevesebb számmal és sokszor jóval alacsonyabb összegekkel alkalmazott taxákra nézve megállapította, — szó szerint idézzük — hogy a közigazgatás költségei olyan végletesen rapid ritmusban növekedtek, amely tulmegy a teljesítési lehetőségeken. És megállapította a pénzügyminiszter indoklása azt is, hogy mivel meghagyta az új törvényben a régi városi jövedelemforrásokat és újakat is adott hozzá, csak azért, hogy — a régiakat ne emeljék már tovább. Megállapítottam, — ugymond a miniszter — hogy a községek a maximális kvóták alkalmazásával visszaélték bizonyos taxák kihasználásánál.

Ilyen körülmények között a kereskedők nem ok nélkül panaszkodnak amiatt, hogy míg eddig az üzletbér összege után általuk fizetett taxa a tulajdonképp többszöröse 10 százalékos volt és csak a luxusüzletek eladásával is foglalkozóknál emelkedett 15 százalékra: amikor a törvény 20, illetve 30 százalék maximumot engedélyezett az 1923. évi sokkal alacsonyabb bérek folytán — akkor most magas bérek és a teljes tönkrement kereskedelem mellett a maximális lehetőség kihasználása és a taxának legtöbb kereskedőnél 50 százalékkal tetéztetett felemelése csak romboló hatású

A KELETI PAKTUM reményt nyújt a leszerelési konferencia sikerére is

Kedvező hatást keltett az Oroszországgal történt meg-
egyezés -- Nyugalmi állapot Románia keleti határain.
Titulescu sikere. Jelentés a királynak a román delegáció londoni működéséről

A londoni bukás után Washingtonba hívják össze a világgazdasági konferenciát

Bucurestiből jelentik: Azok a híradások, amelyek Oroszország és a szomszédos államai között kötött megnektamadási egyezmény perktuálásáról szólnak, politikai körökben, pártállásra való tekintet nélkül, igen kedvező hatást gyakoroltak. A sajtó nagy részletességgel fejtegeti az egyezmény fontosságát, aminek kétségtelenül meg lesz az eredménye a román-orosz viszony további kedvező kialakulására nézve. Nagy elismeréssel hangsúlyozzák Titulescu munkájának eredményét, aki nagy sikert ért el az egyezmény megkötése körül.

Savel Radulescu külügyi alminiszter szerdán kihallgatáson jelenik meg a király előtt. A miniszter jelentést tesz a londoni konferenciáról és a londoni román delegáció működéséről, amelynek ő is tagja volt. Savel Radulescut a király holnap ebéden is vendégül látja.

A Lupta katonai körök véleményét kérte ki a londoni paktumról. A katonai vezető személyiségek nagy jelentőségűnek tekintik ezt a szerződést, mert nyugalmi állapotot hoz Románia keleti határain. Ilyen körülmények között a leszerelési konferencia is sikerrel biztathat, hacsak Németország magatartása nem akadályozza ezt meg. Mindamellert remélik, hogy sikerülni fog Németországot jobb belátásra bírni és nem fog szembehelyezkedni az egész világgal.

A Züricher Zeitung a Londonban kötött keleti paktummal kapcsolatosan megemlíti, hogy az egyezmény aláírása egyben Besszarábia Romániához való csatlakozásának elismerését jelenti Oroszország részéről.

Elhalaszlják a londoni konferenciát

Itt írjuk meg, hogy londoni jelentések szerint a világgazdasági konferencia elnöki irodájának albizottsága elhatározta, hogy a plénumnak a konferencia bizonytalan időre való elnapolását javasolja. Ezt az indítványt Kouhlin holland miniszterelnök terjesztette elő. Macdonald ellenezte a javaslat elfogadását, azokra az új és érdekes indítványokra hivatkozva,

lehet. Ez a taxa alapiában indokolatlan. Hiszen az üzletbér tenhe az üzletnek költségigetele, semmi esetre sem adóalap tehát. Az üzleti jövedelem alapján a város az adicónális adót kapja s értelmetlen dolog az üzleti költség megadóztatása. De az üzletbér magassága nem is jelent nagyobb kereseti lehetőséget, hiszen bizonyos áruk sok helyet igényelnek, anélkül, hogy nagyobb értékük lenne, tehát nagyobb hasznot hozhatnának. Mindenesetre azonban a mai kereskedelem képtelen az eddigi állami és városi közterhek emelését elviselni.

Összegeben kisebb, de nem megnyugtató a tüzőltó-taxa sem a kereskedők szempontjából, mert a „patenta fixa“-ba osztott kiskereskedőkön kívül minden kereskedő ma legalább a „minimális“ 180 ezer lej adóalap után lévén adóztatva, mind a legmagasabb tüzőltó-taxát viselnék, holott a két ezrelék taxával terhelhet házjövdelem példál csak 250.000 lej tiszta jövedelemtől kezdve érne el ugyanezt a terhet. Súlyos és nyitott kérdés még a kereskedelemre nézve az ugynevezett értéktaxa: a városba kereskedők és iparosok által behozott

amelyeket Roosevelt jelzett és amelyeket a szakértőknek még nem volt alkalmuk tanulmányozni. Az elhalasztás mellett azonban anynyian szólaltak fel, hogy Macdonald végül is semleges viselkedésével nem gátolta meg, hogy a fenti határozatot hozzák, amely szerint a plénium előtt az értekezlet elhalasztásáról tesznek javaslatot.

A világgazdasági konferencia körében egyébként azzal a lehetőséggel számolnak, hogy az aranyvalutához ragaszkodó országok szombaton Párisban összejönnek és megbeszéléseket folytatnak. A világgazdasági konferencián különben az a hír terjedt el, hogy az Egyesült-Államok még ebben az évben konferenciára hívják Washingtonba mindazokat az államokat, amelyek a londoni konferencián résztvettek.

Zavar és nyugtalanság

A világgazdasági konferencia körül kedden is nagy zavar és nyugtalanság uralkodott. Egyetlen kiemelkedő esemény történt csupán, még pedig az, hogy Hull amerikai fődelegátus rövid időre megjelent a konferencia ülésstermben és Macdonaldot felkereste. Az amerikai delegátus a folyosón folytatott megbeszélést az angol miniszterelnökkel, majd egyenesen autójába szállt és szállodájába visszatért.

A helyzetre jellemző, hogy a legtöbb amerikai újságíró becsomagolt és jegyet váltott a csütörtöki Amerikába visszatérő hajóra.

Litvinov orosz külügyi népbiztos szerdán elutazik Londonból. A külügyi népbiztos nem tér vissza Oroszországba, hanem Karlsbadba megy, ahol fogyókurát tart.

Itt írjuk meg, hogy a Paris Midi értesülése szerint Henderson a Daladier-vel folytatott megbeszélés után Párisból Rómába és Berlinbe utazik, innen pedig Prága és Varsó felé folytatja útját. Tekintettel arra, hogy a leszerelési kérdése Magyarországot és Ausztriát is közelről érinti, nem lehetetlen, hogy utközben vagy Bécsben, vagy Budapesten kiszáll.

és innen elszállított áruk értéke után fizetendő két tized százalék. Erre vonatkozólag a kereskedelmi kamara javaslata ott fekszik a városi tanács előtt, amely testület hivatva lesz rá, hogy egyszerűsítse ennek a taxának a nehézségeit.

Minden városban forr ma a levegő az új taxarendezés kérdése körül. A kereskedők mindenütt és itt Aradon is természetesen méltányolják a város szükségleteit. De a túlzások ellen joggal tiltakoznak. Mert ezek vagy már most behajthatatlanok, vagy a következő évig tönkre megy alattuk maga az adózó alany. Kétségtelen, hogy a törvénynek meg kell adni, ami a törvényé, de vigyázni kell arra is, hogy Aradváros iparos és kereskedőtársadalmát ne érje a méltatlan elbánás sérelme. Az érdekelt megkérdezték a nagytanács döntő „itélete előtt“, mert csak ezen a módon lehet biztosítani azt, — ami egyformán érdeke a városvezetőségnek és a polgárságnak — hogy a városi illetékek és taxák valóban be is folyhassanak a város kasszájába. (J.)

Energikusan tiltakozik Arad kereskedőtársadalma a város új illeték-tervei ellen

Illetékek, amelyeket a holtakra is ki akarnak vetni.
Gyűlés az aradi Kereskedelmi Testületben -- Rein-
hart Gyula nyilatkozata

Domán Sándor: „A tanács tagjainak meg kell gondolniok, hogy mit szavaznak meg“

Az ország lakossága az elmúlt válságos években már hozzászokott ahhoz, hogy szinte minden évszak, mint új törvényhozási ülészak az újabb és újabb terhek, adók és illetékek legkülönfélébb válfajait hozza magával. A taxáknak ebben a már szinte megszokott áradatában is azonban külön, mondhatnánk előkelő helyet foglalnak el azok a *felemelt illetékek*, amelyekről egy március 23-án megjelent törvény alapján *Aradváros legújabb szabályrendelet-tervezetét intézkednek* és amelyeknek napirendre tűzése, illetve a legközelebbi jövőben való megvalósítása *ellenakciót váltott ki Arad kereskedő- és iparostársadalmában*. Az új illetékek — amelyeket nemcsak az élőkre, de a halottakra is ki akarnak vetni és amelyekről az *Aradi Közlöny* vasárnapi számában már megemlékezett — az újabb terhek egész sorozatát jelentik nemcsak a kereskedőkre és iparosokra, de a város minden lakosára, függetlenül attól, hogy milyen foglalkozást űz, hogy milyen kategóriába tartozik.

Mérsékelni kell a tervbe vett illetékeket

Annak az akciónak, amely a túlméretezett illetékek életbeléptetése ellen megindult, első és jelentős állomását képezi az a *gyűlés, amelyet az aradi Kereskedelmi Testület vezetősége szerda este hívtott össze és amelyen részletesen meg kívánják vitatni a szabályrendelettervezeteket, hogy azokkal szemben állást foglalhassanak*. A kereskedők szerdai gyűlésével kapcsolatban beszélgetést folytattunk Domán Sándorral, a Kereskedelmi Testület elnökével, aki a következőket jelentette ki:

— A Kereskedelmi Testület vezetősége szerda este 9 órára összehívta tagjait, hogy velük ezt a nagyhorderejű kérdést megvitassa és hogy az elhangzó határozat alapján

megkezdje még a városi tanács összehívása előtt a tárgyalásokat a város vezetőségével a fervezett illetékek mérséklésére vonatkozólag.

A kérdés annál nagyobb jelentőséggel bír, mert egy ilyen szabályrendelet évek hosszú során át marad érvényben, így tehát a tanács tagjainak jól meg kell gondolniok, hogy mit szavaznak meg. A kereskedőket természetesen legsúlyosabban az *üzletberekre* kivetendő illetékek érdeklik, amelyeket a városvezetés 15 százalékhalm állapít meg, holott eddig a kereskedők ilyen taxák címén átlag *tíz százalékot* fizettek. Tíz évvel ezelőtt, amikor ezeknek az illetékeknek a rendszerét bevezették, az üzletberek az aranyparitációs béreknek csak hétszeresét tették ki, ma azonban az üzletberek magasabbak, mint 1923-ban voltak és a város vezetősége ennek ellenére az illetékek kulcsát emelni akarja. Az üzletberek illetékét *Aradváros vezetőségének* — az érdekeltekkel való tárgyalás után — *épp oly méltányosan kell megoldania, amint azt a többi erdélyi városok tették*. Nézetem szerint a cégtábla-illetékeket nem lehet az üzletbérösszegével összefüggésbe hozni. Ezt az illetéket teljesen méltánytalannak tartom, de ha mégis meg akarják valósítani, az csak 100 és 300 lej körül mozoghat. A városi tervezet „szolgákról” is beszél. Ezt a kérdést is tisztázni kell: szolgák alatt ebben az esetben csak a magánháztartásokban alkalmazott szobainasokat érthetjük. Az üzletekben alkalmazott szolgák után igazságtalanság lenne külön illetéket fizetni, amikor ezek ugyanolyan alkalmazottai az üzletnek, mint a segédek, Sulyosnak tartom

a szállodák illetékét is. A szállodák tulajdonosai a jelenlegi viszonyok mellett nem képesek a 30 százalékos érték után adó mellett az egyes vendégek utáni felemelt illetéket is fizetni.

— Nemcsak a kereskedőket, de a város minden lakosát közelről érdekli a *tűzoltó-illeték* kérdése — folytatta nyilatkozatát Domán Sándor. — Eddig tűzoltói illetékképpen minden adózó *tíz lejt* fizetett, míg most ezt a taxát az adóalap után kívánják számítani. Olyan kereskedő például, akinek 180 ezer lej a tiszta jövedelme, már

500 lej tűzoltó-díjat köteles fizetni az eddigi 10 lej helyett.

Ez annyit jelent, hogy minden aradi főtéri kereskedő, aki nem esik a patenta fixa alá, már ezt a maximális illetéket fizeti. Külön illetékekkel sújtják a teherkocsikat, autókat, de külön kell megemlékeznünk azokról az illetékekről, amelyeket a háztulajdonosoknak ingatlanuk tatarozásakor kell fizetniük. Külön illetéket vetnek ki az építkezésekre, amikor a terveket beadják, amikor megkezdik és amikor befejezik az építkezést. Ez természetesen nem járulhat hozzá az építkezési kedv növeléséhez.

A tervezetekkel kapcsolatban beszélgetést folytattunk Reinhart Gyulával, az Ipartestületek Országos Szövetségének elnökével is, aki a következőket mondotta:

— Azt hiszem, hogy a helyzetre a legjobban az világít rá, ha néhány példát sorolunk fel arról, hogy a többi erdélyi városok miképpen oldották meg a kérdést. A temesvári rendszert az *Aradi Közlöny* vasárnapi száma már

Meggingott Hitler hatalma

Egy meglepetést keltő levél Hitlerhez — Terjed az elégedetlenség — A „vaskancellár” fegyveres erőszakkal fojt el mindent, amely a mostani rend ellen tör — Megjelent az árja-paragrafus

Berlinből jelentik: A tömeges nemzeti-szociálista letartóztatások rendkívül nagy izgalmat keltettek Berlinben. Beszámoltunk arról, hogy Hitler kancellár 1800 rohamosztágot letartóztatott, mert követelték, hogy váltsa be ígérését és ne csak politikai munkákra, zavargások elfojtására használja fel őket, hanem adjon kezükbe munkát és kenyeret. A „vaskancellár” erre kijelentette, hogy *fegyveres erőszakkal fojt el minden megmozdulást, amely a mostani rend ellen tör.*

Az erőszakoskodások újabb berlini jelentések szerint még azokban is rendkívül nagy ellen-szenvet váltottak ki, akik jelenleg a rohamosztágosok s általában a nemzeti-szociálista mozgalom körébe tartoznak. Rewentlow gróf, a szélsőjobboldali porosz junkerek vezetője az alábbi levelet intézte vezéréhez:

„Mélyen tisztelt Kancellár ur és Vezér! Ugy érzem, kötelességem, hogy a következőket tudomására hozzam: A szakszervezeti tagok üldözése és bántalmazása a rohamcsapatok által tovább folyik és olyan mértéket ért el, amely különböző nagy és komoly veszedelemeket rejt magában. Nem akarok elmélyedni a részletekben, noha ezek is rendelkezésre állnak Önnek. A tipikus eljárás a következő: az illető szakszervezeti tagot — nőket sem véve ki — bevonszólják egy rohamosztágos helyiségbe, ott bántalmazzák és ve-

ismertette. Nagyváradon az üzletberekre kivetett illetékek

az aradi 15 százalékos egységes kulccsal szemben 12, 8 és 5 százalékot tesznek ki.

A 12 százalékos illetéket a kávéházak, cukrászdák, vendéglők, bodegák, a 8 százalékosat a kereskedők és iparosok, míg az 5 százalékosat az udvari műhellyel rendelkező kisiparosok fizetik. A cégtábla-adó

legmagasabb illetéke 300 lej, míg nálunk kétezer lej,

a legalacsonyabb illeték pedig Nagyváradon 50, Aradon 100 lej. Az olyan kereskedőnek például, aki 100 ezer lej házbért fizet,

Aradon cégtáblája után 500, míg Nagyváradon csak 100 lej illetéket kell lerónia.

Nagyszében az üzletberek utáni illetékeket az eddigiekhez mérten 30—40, a cégtábla-adó 20, az „ad valorem”-taxát 60, a csatornázási-adó 50, a városi közüzemi-díjakat 30—50, az egészségügyi-taxákat 50 százalékkal szállította le. A konklúzió tehát csak az lehet, hogy — a többi erdélyi városokhoz hasonlóan — az aradi városi vezetőségnek is méltányosabb megoldást kell találnia.

Díjak a temetésekre

Itt említjük meg, hogy az új városi szabályrendelet-tervezetek a temetési illetékekről is intézkednek. A temetéseket négy kategóriába osztják. Ezeröttszáz lejjig a temetést harmadosztályúnak, 1501—5000 lejjig másodosztályúnak, 5001—12.000 lejjig első osztályúnak, ezen felül pedig luxus-temetésnek minősítik. A harmadosztályu temetés után 50 lej, a másodosztályu után 500 lej, az elsőosztályu után 1000, míg a luxus-temetés után 3000 lej illeték fizetendő. Ezeket az illetékeket a Chevra Kadisára, a zsidó temetkezési-egyletre is vonatkoztatják, holott ez az intézmény nem üzleti vállalkozás, sőt mindazoknak a szegény zsidóknak az ingyen-temetését is vállalja, akiket más körülmények között a városnak kellene eltemetnie. A méltányosság azt kívánja, hogy ha ezt az intézményt nem is mentesítik az illetékek fizetése alól,

legalább csak az illetékek 50 százalékának a megfizetésére kötelezzék.

Teljesen indokolatlan, sőt bizonyos mértékben kegyeleltérő is, hogy az új szabályrendelet a sirkövekre is külön illetékeket szab meg.

Nem ritkán megesik, hogy lakásukból magántulajdonokat képező tárgyakat eltulajdonítanak. Mindent összevéve, ezekben a hetekben oly mértékben gyűlt fel a keserűség, hogy azt én nagy veszedelemnek látom, eltekintve attól, hogy mindezek a módszerek igazságtalank és nagyon kevés kiméletet mutatnak honfitársainkkal szemben.”

Rewentlow gróf régi, ismert horogkeresztes vezér és laptulajdonos, így objektivitásához szó sem férhet. A levelet egyébként Rewentlow a Manchester Guardian-ban tette közzé.

Római jelentések szerint Papen alkancellár vatikáni tárgyalásai sikeresen végződtek. Beavatott vatikáni körökből olyan hírek érkeztek Berlinbe, hogy a pápa beleegyezett a német centripárt feloszlásába, amely tudvalevőleg *katholikus párt és hozzájárult ahhoz, hogy a német kormány a katolikus papokat eltiltsa a politikától.*

Berlinben tegnap jelent meg a Frick dr. féle árjaparagrafus ama szakasza, mely a köztisztviselők alkalmazására vonatkozik. Eszerint nemárja nem lehet köztisztviselő, sem állami, sem tartományi, sem kerületi, sem községi, sem szövetkezeti, szervezeti, egyházi, közbiztonsági, vasuti, postai, katonai tisztséget nem vállalhat. Nem vállalhat tisztséget az sem, akinek felesége, vagy férje nem árja-eredetű. Külön vizsgálat tárgyát képezik azok, akik nem-áriakkal távoli rokonok vagy barátok,

A biatorbágyi merénylő zokogva vall a vizsgálóbíró előtt

„Eszköze voltam a szörnyetegnek” — Leóra háritja a szörnyű tettek elkövetését — Matuska Szilveszter élettörténete — Sikoltozva, jajveszékelve beszél a biatorbágyi merénylet elkövetéséről

Budapestről jelentik: Matuska Szilveszter, a biatorbágyi merénylet tettese már a pestvidéki ügyészség fogházának lakója. Hamar otthonosan érezte magát cellájában. Miatán a bilincseket levették róla, kényelmesen kinyújtózott, azután a maga gyors, rapszodikus beszédével mindjárt közölte benyomásait a fogházzal.

A cella, amelyben a biatorbágyi merénylet elhelyezték, a II. emeleten van. Jobbról és balról üres cellák, a kémlelőnyílás állandóan nyitva van. Külön fogházort rendeltek a cella elé, aki szinte percenként bepillant. Amikor Matuska egyedül maradt a cellájában, idegesen járkált fel, alá.

Ma délelőtt fél tizenegy órakor vitték Matuskát Felszeghy Róbert vizsgálóbíró elé, aki megkezdte kihallgatását. Matuska kezét mellette összefonva állott a vizsgálóbíró elé, állva tette meg a vallomását, majd később engedélyt kért, hogy leülhessen.

— Mindenekelőtt személyi adatait mondja be — szólott hozzá a vizsgálóbíró — Matuska szinte kiabálva mondta be, hogy 41 éves, nős, római katolikus, vállalkozó, egy leánygyermek atyja. A háboruban katonai szolgálatot teljesített. Jelenleg a steini fegyház lakója.

Ezután a vizsgálóbíró kérdez:

— Bűnösnek érzi magát?

Matuska pillanatnyilag megtorpanva hallgat, aztán akadozatosan ezt mondja:

— Bűnös vagyok, nagyon bűnös, de én csak eszköze voltam a szörnyetegnek.

— Mindenekelőtt élettörténetéről fogom kihallgatni — folytatta a vizsgálóbíró. — Részletesen mondja el itt egész élettörténetét, majd aztán térünk rá a merényletek ügyére.

Matuska nyugodt, csendes hangon, de gyors beszéddel kezdi meg vallomását:

— 1892-ben születtem, Csantavéren. Négy gimnáziumot végeztem, majd tanítóképzőt. 1913-ban önkéntes lettem, majd Csantavéren tanítónak neveztek ki. Itt éltem néhány esztendőig. Jött a háború és bevonultam katonának. Miatán vége volt a háborúnak, egy ideig tanítóskodtam még, ugyanakkor volt egy kis fűszerüzletem, amit később eladtam és 160 hold földet vásároltam Mezőtúron. Ide is költöztem. Gyorsan nagy vagyont gyűjtöttem, a spekulációk jól sikerültek.

Egyre izgatottabb lesz, aztán hirtelen zokogásba csuklik a hangja.

Fogolyszökés történt az ujaradi uton

Az aradi fogház egyik rabja megszökött a fogház földjéről

Érdekes fogolyszökés történt ma Aradon. Néhány hónapja lakója az aradi ügyészség fogházának Józsa András, akit tolvajlásért ítéltek el és akinek mindössze egy hónapja volt még hátra büntetéséből. Józsa, akinek magaviselete ellen eddig semmiféle panasz nem merült fel, a földet dolgozott több társával a tavasz beállta óta. Ma délelőtt is kivitték a többi fogollyal az ujaradi uton levő földekre,

amikor azonban a munka végetért és a foglyokat vissza akarták kísérni az aradi fogházba, az örök észrevették, hogy Józsa mintalomal eltűnt. Kiderült, hogy a fogoly egy óvatlan pillanatban megszökött.

A szökésről értesítették az aradi rendőrséget, amely megindította a széleskörű nyomozást a szökevény kézrekerítésére. Valószínűnek találják, hogy hamarosan ismét a hatóság kezébe kerül Józsa András, akinek most már az egy hónapon kívül a szökésért újabb néhány hónapot kell az aradi börtönben eltöltenie.

A vizsgálóbíró megnyugtatja és Matuska folytatja vallomását.

— 1919-ben nősültem meg. Nagyon szerettem a feleségem... Azt hallom, most kórházban van, én tudom, hogy már meg is halt, ne is tagadják.

A vizsgálóbíró kérdéseire még különböző üzleti spekulációról beszél. Vallomásából kitűnik, hogy semmiféle üzleti vállalkozáshoz, semmilyen házvételhez nem volt türelme.

Egyszerre hirtelen a merényletről kezd beszélni. Elváltozik a hangja, sikoltozva, jajveszékelve mondja:

— Istenem, mit csináltam... Nem én találtam ki az egészet... Hígyjék el nekem...

Leó az én rossz szellemem... mindenütt a nyomomban járt, hajtott, kényszerített, tegyek meg mindnt

A vizsgálóbíró azonban félbeszakítja és figyelmezteti, hogy még erről ne beszéljen, mert sok mindent kell elmondania, mielőtt a merényletről szó esne.

Matuska megnyugszik rövid időre s ez így ismétlődik egészen a déli órákig, amikor a vizsgálóbíró néhányperces szünetet rendel el a kihallgatásban. Matuska magábaroskadtnak ül a széken, földreszegzi tekintetét, úgy várja a kihallgatás folytatását.

További kihallgatása során arról kezd beszélni, hogy 1931. szeptemberében hogyan utazgatott Bécs és Pest között.

A biatorbágyi merénylet ugyanis 1931. szeptember 12-én történt.

Elmondja, hogy 1931. szeptember első napjaiban Bécsből Budapestre jött azzal, hogy Bécsben létesítendő újabb vállalkozása: egy heintésárugyár ügyében is tanulmányokat folytatson. Aztán visszautazott Bécsbe, majd újra Pestre jött. Déli egy óra volt, amikor a vizsgálóbíró azzal szakította félbe Matuska kihallgatását, hogy mielőtt még a biatorbágyi merényletről vallomást tenne, előbb a jüiterbogi merénylet részleteiről fogja kihallgatni.

Visszakísérték azután cellájába, ahol már várt

Véres merénylet a kladovai völgyben

A lakodalmi multság epilógusa az aradi törvényszék előtt — A levágott liba — Egy-egy hónapot kaptak a merénylők

Gyilkosság kísérletével vádolva állott ma az aradi törvényszék előtt két baptista felekezetű kladovai földműves. Dehelean József és Dehelean Jakab — a vádirat szerint — haragudtak a község erdészére, amiért az falopásért megbüntette őket és elhatározták, hogy végeznek vele. A kedvező alkalom a múlt év novemberében el is érkezett. Ciuculita József erdész feleségével együtt egy szomszédos községben lakodalmat vett részt és a késő éjszakai órákban tért gyalog vissza a kladovai völgyön át. A község közelében leste meg a két földműves az erdészt, akit megtámadtak és botokkal agyba-főbe vertek, úgy, hogy Ciuculita eszméletlenül terült el a földön. Felesége a községbe szaladt segítségért és a szolgálta segítségével hazaszállította férjét. Az ügyészség gyilkosság kísérlete címén emelt vádat a két merénylő ellen.

A mai bírósági tárgyaláson a tanúk egész sora vonult fel és érdekes részletek kerültek nyilvánosságra. A két vádlott tagadta bűnöségét, mindketten kijelentették, hogy a merénylet éjszakáján ki sem mozdultak lakásukból. Az erdész viszont kijelentette, hogy a holdfény mellett fáismert támadóira. Ugyanezt vallotta felesége is. Érdekes vallomást tett a volt szolga, aki elmondotta, hogy a támadás után, hajnali három órakor az asszony egy libát vitt ki a merénylet színhelyére, elvágta

Ez a hajápolásra is áll, mert a haj gyökereiből táplálkozik, tehát nagyon fontos, hogy a fejbőrt ápoljuk, ha a hajhullást és korpaképződést meg akarjuk akadályozni. A legjobb évtizedek óta kipróbált szer a

PIXAVON és
Pixavon-Shampoo

amelyet klinikailag kipróbáltak és a szaktekintélyek mint legjobb szer ajánlják a fejbőr erősítésére és ezáltal a hajhullás és korpaképződés megakadályozására. Állandó ápolás PIXAVON-SHAMPOON-nal egészségessé és széppé teszi a haját. A PIXAVON és PIXAVON-SHAMPOON erősíti a hajnövést, hajának visszaadja természetes, fiatalos, selymes fényét, könnyen fésülhetővé és gazdagon fűtőssé teszi.

rá az ebédje. Gyorsan, mohón evett. Azután ceruzát, papírt kért, hogy papírra vesse mindazt, amit még el akar mondani.

Felszeghy Róbert vizsgálóbíró csak holnap reggel folytatja a kihallgatást. Holnaptól kezdve a délutáni órákban is lesznek kihallgatások.

az állat nyakát és szertefröcsentette a vért abból a célból, hogy a gyilkosság kísérletének látszatát keltsse. Több tanu azt vallotta, hogy az erdész néhány nappal a támadás után már a faluban járkált. Az ügyész a vádiratban foglaltakat tartotta fenn, míg Ciuculita jogi képviselője 40 ezer lejes kártérítés megítélését követelte. Pausesti Miklós védő rámutatott arra, hogy a vallomások rosszakaratúak. Bizonyítja a rosszakaratot a tett színhelyén levágott liba is, amelynek véreit az erdész elfolyt véreként akartak szerepeltetni. Kijelentette, hogy a merénylet éjszakáján egyáltalában nem volt holdvilág és nem ismerhettek rá a támadókra. A bíróság rövid tanácskozás után meghozta ítéletét, amelyben súlyos testisértés elkövetésében mondotta ki bűnösnek a vádlottakat, akiket egy-egy hónapra ítélt. Azonban a büntetést a vizsgálóbíró fogsággal kitöltöttnek vette. Az ítélet jogerős.

CORSO-mozgó mai műsora!

**RENATE MÜLLER
GUSTAV FRÖHLICH**

DALOL A SZERELEM!

Zenés vígjáték, csodás tengeri fejtételekkel!

Színhely: Róma és Nápoly.

Aradi diákok és diákleányok, akik átléptek az élet kapuján

Komoly beszélgetés kacagó, fiatal leányokkal az életről, a jövőről és a házasságról. Akik optimista hittel harcolnak a jövőért

A diszeládás lezajlott... Zsufolt terem hallgatta végig a Moise Nicoara liceumban megtartott érettségi vizsgákat, amelyeken a szorgalmas munka, tanulás és tudniakarás hosszú éveinek végső eredményét vitték a nagy nyilvánosság elé — fiatal leányok és fiuk... az Élet kapujában. Ott ültek egymás mellett hosszú asztal fölé görnyedve a liceum disztermében, szemben tanáraikkal, akik erre az ünnepélyes alkalomra szigorú bírakká emelkedtek a diákok előtt. Az izgatottságtól kipirult arcok, a várakozó tekintetekben ott égett annak tudata, hogy most be kell bizonyítani a bíráló bizottságnak, az egész zsufolt terem nagy nyilvánosságának, hogy — érettek... Hogy megérték már az életküzdelemre, hogy elég érettek az életfrontra, *felvehetik a harcot az Élettel.*

Közel hetven fiatal lélek bizonyult alkalmasnak arra, hogy kilépjen az élet kapuján és megtalálja helyét a világban. Az utolsó érettségi napon az iskolapadokból katonás rendben előléptek: *Herczegh Margit, Dragosan Mária, Esslinger Teréz, Kardos Edit, Martics Mária, Anusca Melania, Bosontea Elena, Busin Letitia, Liszka Paula, Serescu Elena, Coca István, Horváth Szabolcs, Hutás Zoltán és Menczer Károly* és mögöttük még sokan, fiatal fiúk, leányok és ott találták magukat az Élet kapujában. A kapu nyitva áll, kiléphetnek — de merre, hova?...

„Állásba szeretnék menni...“

Az iskolában megtanulták, hogy az emberiség történetében gyakran beállnak ugynevezett krízisek, változások és kataklizmák, amelyek cserélik, változtatják egymást s időn eléri a mélypontot, a világ arculatja ismét megváltozik. A történelemben minden ismétlődik a századok folyamán, de semmi sem örök. A kritikus idők is elmúlnak és felvirrad a boldogulás hajnala. Olyan szépen magyarázta ezt az optimista mosolyu, jószágos arcú tanár, nem is olyan régen s a tanulók kibámultak az ablakon és látták, hogy odakünn meg-megáll, akadozik az Élet... Odakünn unalmassá szürkült szavakat hall minduntalan az ifjuság: „nyomor, gazdasági válság, soha ilyen rossz időköt!“ És ami legjobban lelkükbe vésődött, szinte apokaliptikus erővel zug most fülükben az Élet kapujában: *Munkanélküliség! Nincs munka, nincs munkaalkalom, nincs megélhetés!*...

A Ghíba Birta leányliceum előtt kis csoportba verődve beszélgetnek az — érettek... Egyik-másik izgatott, röpködő tekintettel, nekiperült arccal magyaráz, egy harmadik csendesen elgondolkozik s csak itt-ott kockázlat meg egy kérdést, egy-egy szót... Ezek itt illetékesek arra, hogy megmondják: hogyan képzelik jövőjüket, milyen jelszavakkal, milyen illúzió-zászlócskákkal vonulnak be az élet frontkatonáinak légió közé... Jönövésü, magas,

**„Levágom a nyakát“
kiáltotta a végrehajtó felé egy aradi mészáros**

Dogmanov János aradi mészáros hatóság elleni erőszak címén állították ma bíróság elé. A vád szerint a mészáros először kiutasította üzletéből, majd megfenyegette az üzletében, foglalás céljából megjelent pénzügyigazgatósági végrehajtót. A feljelentésben a végrehajtó azt állította, hogy a mészáros feléje kiáltotta:

— Ha nem megy ki, levágom a fejed.
A mai tárgyaláson a vádott kijelentette, hogy a feljelentő pénzügyigazgatósági végrehajtó sokat zaklatta és elkeseredésében fenyegette meg, de nem gondolt egy pillanatig sem arra, hogy fenyegetését végre is hajtsa. A bíróság az enyhítő körülmények figyelembevételével 1500 lej pénzbüntetésre ítélte a mészarost, azonban a büntetést három évre felfüggesztette.

sápadtarcu leány az egyik, meglepve fogadja kérdésünket:

— *Igazán, én még nem gondoltam arra, hogy mit csináljak... ezután... — mondja zavartan. — Állásba szeretnék menni ősszel, bankba vagy ügyvédi irodába. Igen... Tudom, a nővérem sem tud elhelyezkedni már egy év óta... Otthon kézimunkázik és segít a háztartásban. De talán én... nekem több szerencsém lesz...*

A hangjában érzik a bizonytalanság s eszerembe jut az a fiatal asszony, aki az érettségén vasárnap mellettem ült a nézők között és nem csekély kárörömmel arcán, szemlélte a leányok „drukkolását“. Osztálytársuk volt még az elmúlt esztendőben, de meggondolta magát és férjhez ment. A férjének — még van állása... Jól élnek. Tehát ő már révbé érkezett és csak azért jött el az érettségire, hogy egy kicsit sajnálkozzon a barátnőin, volt osztálytársain...

Kicsit molett, kifejlődött leány felé fordul most érdeklődésem. Orvosnő akar lenni. Kosmetikus orvos. Praktikus... Ugy gondolja, összeköti a nemeset a haszonnal. És bizik. Bizik a jövőben, bizik önmagában, az egész világban. Tizenhét éves.

— *Mindig nagyon kíváncsi voltam rá, hogyha „felhővők“ — mi lesz belőlem — mondja egy kékszemű kisleány. — De most már nem izgat a dolog. Lesz ami lesz. Ha nem más, hát férjhezmegyek!*

Nevetés több oldalról s egy komoly tekintetű leány beleszó:

— *Férjhezmenü... Azt hiszed olyan könnyű dolog az? Amikor a férfinek hujszálon*

függ a megélhetése, vagy nősülne, de nincs állása... Tulajdonképpen ez a mai fiatalság tragédiája... — Körülnéz, kicsit elpirul, érzi, hogy súlyos szavakat mondott, ami nem illik a délutáni napsütéshez...

A leányok többsége tanári pályára készül. Többnyire van egy tanárnő-ideáljuk és éppen olyanok szeretnének lenni, amilyen ő... És a férjhezmenésről legtöbbször nem is akarnak hallani... Azt mondják nevetve — *kiment a divarból... A mai leánynak először önállóan kell megalapoznia életét, azután, igen azután majd eljön mindennek az ideje...*

**„Ha lát vágok,
akkor is tovább tanulok!“,**

Hasonló az eset a fiúk frontján is. Sportról, leányokról, filmdarabokról és primadonákról beszélnek úgy maguk között az érettségi után. *Mindenről beszélnek, csak a jövőről nem.* Nem fontos, nem érdekes... Lesz, ami lesz. Ez a legfajóbb betegsége a mai ifjuságnak. Nem érdekli őket a jövő, ahogy lehet, mennek tovább a maguk útján, de hogy hova, merre mennek, hogy nyitott szemmel, az élet napsütéses oldala felé tárt lélekkel törtessenek céljuk felé, az csak a kiválasztott keveseknek adatott meg... Azért vannak, akik friss, nap-sugaras, törhetetlen hittel indulnak el életutjukon az iskolapadból az életfront felé. Egy szebb, jobb jövőben vetett bizakodással. Beszéltem az egyikkel, azt mondta:

— *Ha lát vágok, vagy uccát seprek, akkor is tovább tanulok a magam erejéből! A szüleim szegény nyugdíjasok, nem tudnak sokat segíteni rajtam, de hát itt van az élet előtt, azért kaptam, hogy leéljem... Tovább akarok tanulni, hogy ember legyen belőlem!*

Tanulniok kell tőle a többieknek, a csüggedteknek, azoknak, akik lélekben már rokkantan léptek az élet tűzvonalába... És tanulniok kell a semmivel sem törődőknek, akiknek semmi bizalmuk sincs az élethez. Mert az optimizmus csodálatos pajzs az élet kapuja előtt. Megtört a sok keserűség rajta...

Csányi Piroksa.

**Vața de jos (Alváca) kónes és szénsavas
hőgyógyfürdő**

Csusz, rheuma, köszvény,
ischias, aranyér, vészér-
tágulás, női bajokra

Erdély legolcsóbb gyógytelepe

Orvosi ellenőrzés.
Kütnő konyha. Állandó zenekar.
Pormentes magaslati levegő. 2108

heggeli, ebéd, vacsora, lakás és fürdő 100—120 lej

K edvezményes vasúti jegy. Prospektust készséggel küld az IGAZGATÓSÁG.

**Azonnali hatállyal kiutasítottak egy
ál-vőlegényt Romániából** Az aradi idegenellenőrző bizottság érdekes döntése.

Jelentkezett az menyasszony a bizottság előtt — A hűtlen vőlegény kellemetlensége

Az aradi idegenrevizió bizottság az elmúlt hét végén fejezte be működését. Az *Aradi Közlöny* megírta már, hogy a jelentkező külföldi állampolgárok tizennyolc százalékát utasították ki az országból. A legtöbb külföldi állampolgárt azért utasították ki, mert a szigorított eljárás következtében megszűnt tartózkodási jogcímük. Egy esetben azonban nem ezért történt a kiutasítás. Ennek a kivételes esetnek nagyon érdekes háttere van.

Vajdahunyadon özvegy *Klemens Árpádné*, egy gyertyagyár tulajdonosnője három évvel ezelőtt *Timár János* debreceni szakmunkást művezetőnek szerződtetett. *Timár*, aki idegen állampolgár volt, azon a címen, hogy *Klemens Árpádné* szerződtetett művezetője, tartózkodási engedélyt kapott. A művezető engedélye azonban nem volt rendben és már 1931. júliusában a reviziós-bizottság ki akarta utasítani az országból. *Timár János* időközben eljegyezte a gyártulajdonosnő leányát és azzal a kéréssel fordult az aradi idegenrevizió-bizottsághoz, hogy a debreceni szakmunkásnak

azon a címen hosszabbítsák meg tartózkodási engedélyét, hogy egy román állampolgárnőnek a vőlegénye és rövidesen feleségül is veszi.

Miután a törvény kimondja, hogy román állampolgárok házastársai tartózkodási jogcímhez jutnak: *Timár János* kivételesen megkapta az engedélyt. Azóta két év telt el és *Timár János* ebben az évben is ugyancsak azon a címen kérte tartózkodási engedélyének meghosszabbítását, hogy egy román állampolgárnő vőlegénye. *Klemens Mária*, az állítólagos menyasszony nem kimélte a fáradságot és eljött Aradra, ahol felkereste a bizottság elnökét és bejelentette, hogy vőlegénye nemcsak hogy cserbenhagyta őt és nem váltotta valóra házassági ígéretét, hanem egy másik vállalathoz szerződött. A reviziós-bizottság erre a bejelentésre a szokottnál is szigorubb határozatot hozott. Arra kötelezte *Timár Jánost*, hogy felelősségre való tekintet nélkül, hagyja el az ország területét, miután kettős szabálytalanságot követett el. Valótlán körülményeket állított beadványában, ezenkívül megszegte a tartózkodási engedélynek azt a rendelkezését, amely meghatározta, hogy kinél dolgozhat. *Timárnak* rövidesen el kell hagynia Romániát.

HIREK

A solymári bányászok

Szenet, fekete kösenet hoztak napvilágra a solymári bányászok, de csak addig, amíg ez a multkori szerencsétlenség rájuk nem szakadt, odalenn, a föld gyomrában. Attól a perctől kezdve aranyat hoztak a mélyből. Az emberi lélek mélységeiből az emberségnek azt a szinaranyát, amely ma mindennél ritkább és amelyre a különböző kő- és szénrétegek egész sorát keményítették az évek, a munka, a gondok, az élet. Amikor, maguk is csak alig menekülve, mégis újabb életveszedelembe rohanva, fáradtan, elgyötörtén harcászáltak odalenn maradt társaik megmentéséért és addig nem nyugodtak, nem pihentek, amíg kilenc bányász-testvérüket a halálós éjből fel nem hozták az élet csillagfényébe.

Ezek a bányászok példát adtak az ember-szeretettől, a testvériségtől, azokból az érzésekből, amelyeknek hiánya vagy legalábbis ritkasága okozza a mai világ, a mai emberiség tenger szenvedését. És e példaadás nyomán szinte hangosan kell kérdeznünk magunktól: vajjon milyen volna a világ képe, mennyire más volna, ha mindnyájan, akik élünk, de leginkább azok, akik sorsunkat intézik, úgy éreznének és cselekednének, mint ezek az egyszerű bányászemberek? De más tanulságok aranykincse is felszáll velük az iszapos mélyből, mint ahogy az arany majdnem mindig iszapból csillan elő. Ott éltek át végtelen napokat, éjszakákat, étlen, szomjan, fény és levegő nélkül fuldokolva, kilencen, solymári bányászok. De nem csüggedtek, nem gondoltak a halálra, élni akartak, reménykedtek és hittek az életben, mely, ime, végül nem is csalta meg őket: élnek... Ó, hányan vagyunk a mai életben, fuldoklók a gondok iszapjában, eltemetett utakkal, bomlott horizontokkal, de még mindig napfényben, tiszta levegőben, köröskörül a világ és az élet ezer lehetőségével, apróbb-nagyobb örömeivel. És mégis csüggedtek vagyunk, reménytelenek, hitvesztettek, kétségbeesettek. Mi csoda fényes és diadalmas tanulságát adta ez a kilenc eltemetett és sirjából feltámadt bányász az optimizmus, az életben való hit csodatevő erejének! Ki ahogy hisz az életben, aszerint leszen osztályrésze az életből — az önfeláldozás aranykincse mellett, ez a másik nagy kincs, amellyel a solymári bányászok megajándékoztak bennünket, akik bámulva tekintünk fel rájuk, mint mesterére a tanítvány...

— **IDŐPROGNÓZIS.** Változóköny, szeles idő várható viharos záporosokkal és az időszakhoz viszonyított alacsony hőmérséklettel.

— **Miklós herceg Párisban.** Párisból jelentik: Miklós román királyi herceg N-betűs repülőgéppel Párisba érkezett. Fogadtatásán megjelent Lebrun köztársasági elnök, aki ebédre is meghívta a királyi herceget. A tisztelekre rendezett ebédén résztvett Pierre Cot, a francia légügyi miniszter is.

— **Mihalache Sándor jugoszláv királynál.** Belgrádból jelentik: Mihalache volt miniszter, a román nemzeti-párt alelnöke ma kihallgatáson jelent meg Sándor jugoszláv királynál.

— **A G. P. U. fogságából kiszabadult angol mérnökök megérkeztek Berlinbe.** Berlinből jelentik: Ma megérkeztek Berlinbe Thornton és MacDonaid angol mérnökök, akik most szabadultak ki a G. P. U. fogságából. A mérnökök az újságíróknak elmondották, hogy rendkívül szigorúan bántak velük és borotvához és gilette-hez is csak csempészés után juthattak. Az örök csodálkozta azon, amikor őket borotválva látták, de — nyilván felsőbb utasításra — nem szóltak nekik semmit. A fogság egyébként a két mérnököt rendkívül módon megviselte.

— **Szalonikiban bojkottot léptettek életbe a zsidók ellen.** Szalonikiból jelentik: Szaloniki görög lakossága bojkottot léptetett életbe a zsidók ellen, mert ezek a pótválasztásokon nem tanúsítottak határozott magatartást és ezzel a választások kimenetelét lényegesen kedvezőtlenül befolyásolták.

— **Harc az aradi alpolgármesteri állás körül.** Amint emlékeztet az Aradi Közlöny olvasói előtt, a város legutóbbi interimbizottságának egyik alelnöke, Albu Livius helyébe, a nagytanács Tatu Jánost választotta alpolgármesterré. A nagytanács döntése ellen Albu Livius professzor a temesvári helyi revíziós bizottsághoz fellebbezett, amely keresetével elutasította. Albu fellebbezésére az ügy tárgyalását július hó 10-ikére tűzte ki a központi revíziós bizottság és ennek döntését közigazgatási körökben érdeklődés előzi meg.

— **Román tanítóképző és román gimnázium Versecen** Versecről jelentik: Jugoszlávia és Románia között nemrégiben megegyezés jött létre a jugoszláviai román és a romániai jugoszláv kisebbségek kulturális kérdéseire vonatkozóan. Ezen megegyezésnek végrehajtása Versec városát, — amely a jugoszláviai románság centrumának tekinthető, — egész sor jelentős kulturintézménnyel fogja gazdagítani. A legközelebbi időben Versecen megnyílik a román gimnázium és a román tanítóképző, amelynek tanítási nyelve román lesz. A román tanítóképző céljaira a román kormány tizenhát millió lejt ad. A megegyezés szerint, egy román tanítóképző, mint a román gimnázium tanárai románok lesznek, akiket Romániából fognak meghívni Versecre. A legközelebbi időben megválasztják a jugoszláviai románok első püspökét is, akinek székhelye szintén Versec lesz. A román püspök rezidenciájának berendezéséhez és fenntartásához a román kormány 15 millió lejjel járul hozzá.

A Hope-gyémánt ismét eladó

A Washington Post, amerikai nagytokinyi lap, csőd előtt áll. Tulajdonosnője, Mrs. Mc Lean, aki valamikor Északamerika leggazdagabb asszonya volt, hogy a lapot fiai számára megmentse, elhatározta, hogy egyéb ékszerei mellett, a Hope-gyémántot is értékesíti. A Hope-gyémántot, amely 44 karátos, Közép-Ázsiából adták el XVI. Lajos francia királynak. Mária Antoniette haláláig viselte. A gyémánt 1893-ban bukkant fel újra Lord Hope tulajdonában, akit egy évvel később felesége elhagyott. Hope a gyémántot Habib bégnak adta el, aki vízbefutott. A gyémánt 300.000 dollár vételárért, 1912-ben került Mc. Lean birtokába, aki azt feleségének ajándékozta. Röviddel reá egyik fia gépkocsibaleset áldozata lett.

— **Két fiatalembert és két leányt meggyilkoltak Soroca-megyében.** Chisenevből jelentik: Slobozia nevű sorocamegyei község mellett, négy hullát találtak, két fiatalember és két leány holttestét. Az áldozatokat, akik 22-23 éveseknek látszanak, ismeretlen tettesek megfojtották. A hatóságok rendkívül érélyes nyomozást indítottak a titokzatos bűntény kiderítésére. A chisenevi rendőrség részéről egy rendőrfelügyelő utazott ki a helyszínre, a nyomazás vezetésére.

— **Házasság.** Lustig Gitta (Arad) és Weinberger Lajos okleveles mérnök (Budapest), július 2-ikán házasságot kötöttek.

— **Harminc nap utlevélhamisításért.** Az aradi törvényszék kedden hirdette ki Bosincean Mihály aradi lakos előtt az ítéletét, amely jóváhagyta az aradi törvényszéknek a vádlott ellen kimondott harminc napi fogház büntetését. Bosincean Mihályt utlevélhamisítás miatt ítélte el az elsőfokú bíróság. A vádlott megfellebbezte a tábla ítéletét. A törvényszéki tanács elnöke elfogadta a fellebbezést és a legfelsőbb fórum elé terjesztik.

— **Felmentették a sterilizációs bűnpör vádlottjait.** Grácból jelentik: A június. elsején megkezdett sterilizációs bűnpörben ma hirdettek ítéletet és a 21 vádlottat, köztük a Pierre Ramous néven ismert Rothmann Rudolf fővádlottat felmentették.

— **Hamis eskü vádja alól felmentett aradi háztulajdonos.** Raicu Vasil aradi háztulajdonos hamis esküvel vádolva került az aradi törvényszék elé, mert — a vád szerint — 1931-ben, egy polgári per tárgyalása folyamán hamisan vallott és vallomására esküt is tett. Ma tárgyalta az ügyet az aradi törvényszék, amely azonban nem látta beigazoltnak a vádat és felmentette a háztulajdonost.

Meghalt Czobor Ottó

volt aradi iskolaigazgató

Budapesten kedden meghalt Czobor Ottó, volt aradi iskolaigazgató, aki annakidején ismert egyénisége volt az aradi közéletnek. Czobor Ottónak polgári iskolai tanári képesítése volt, de elemi iskolákban tanított. Tevékeny részt vett a politikai életben és ő volt az, aki ellenzéki választói ligát alakított, amelynek a román nemzeti-párt is tagja volt. Politikai tevékenységén kívül sokat foglalkozott jótékony célú akciókkal is. Czobor Ottó Kovács Vince volt kulturtanácsnokkal együtt intézte egy aradi előkelő jótékony célú társaság ügyeit. Az uttelepi iskolát mintaszerű rendben vezette. Czobor Ottó még a háboru kitörése előtt Budapestre költözött, ahol egyideig mint tanító működött. Később hivatalnok pályára tért át. Vámtisztviselő lett és mint vámellenőrzési felügyelő ment nyugdíjba. Czobor Ottó a magyar fővárosban bekapcsolódott az Aradi Szövetség akciójába és pénztárosa lett a szövetségnek. Az elhunyt volt aradi iskolaigazgatót július 5-én, szerdán temetik a Kerepesi-uti temetőben.

— **Táray Ferenc a budapesti Nemzeti Színház tagja.** Budapestről jelentik: Voinovich Géza, akit a közelmúltban kormánybiztossá nevezett ki a magyar kultuszminiszter, megkezdte működését a budapesti Nemzeti Színház élén. Elsőnek Táray Ferencet, a kitűnő drámai színész szerződtette le, akit az aradi közönség vendégszereplései során kitűnő szeretettel halmozott el. Táray, az aradi régi kedvence legutóbb a szegedi színház tagja volt, a budapesti Nemzeti Színházhoz már 10 év előtt szerződés kötötte, azonban akkor átpártolt a Renaissance Színházhoz. A legutóbbi színházi évében is többször vendégszerepelt a Nemzetiben és a Shakespeare-ciklus során Hamletet alakította őszinte siker mellett.

— **Angel István dr. betörője az aradi vádtanács előtt.** Sorozatos aradi tolvajlások elkövetője került ma az aradi törvényszék tádtanácsa elé. Nemrégiben tartóztatták le Aradon Barsan Jánost, aki a múlt évben számos lopást követett el, így többek között betört Angel István dr. nyugalmazott polgármester házába is. A vádtanácsi ülésen Barsan szabadlábrahelyezését kérte és kijelentette, hogy nyomora kényszerítette a lopásokra. Napokon át nem jutott ételhez és az éhség végre is bűnre készítette. Megígérte, hogy ha a bíróság szabadlábrahelyezi, nem szökik meg és nem követ el több lopást. A bíróság a vizsgálat érdekében Barsan további fogvatartását rendelte el.

— **Halottra bizonyosodott a lopás vádja.** Lucioia Marcu és Vesa Traian dieci földművesek azzal a váddal terhelve kerültek ma az aradi törvényszék elé, hogy 1932. novemberében kifosztottak több vándorárut, akitől ruhaneműket, főképpen bakkancsokat loptak el. A vád szerint a loptott bakkancsokkal fizették ki azután adósságaikat. A mai tárgyaláson beigazolást nyert, hogy nem ők voltak a lopások elkövetői, hanem Lucioia azóta már elhunyt apja és ennek alapján a bíróság felmentő ítéletet hozott.

— **A rendőrség ma száz piaci kofa ellen az elővásárlási tilalom megszegése miatt eljárást indított.** Az elővásárlás tulajdonképpen az, hogy egy bizonyos ideig naponta a kofáknak tilos maguk számára nagyban vásárolni, mert a közönség vásárlását biztosítani akarják. Ezt azonban többszöri felszólítás ellenére mintegy százan megszegték, ezek ellen a legszigorubb eljárást indították és 300 lejtől 3000 lejig terjedő pénzbüntetésben részesülhetnek.

— **A mulatság kellemetlen befejezése.** Popa Traian aradi vendéglői alkalmazottat lopással vádolva állították ma bíróság elé. A vád szerint egy mulatozás alkalmával az elmúlt évben Popa társaságával egy aradi leány lakását kereste fel. Ott mulattak tovább és míg az egyik vendég a leánnyal foglalatzkodott, Popa ellopott tárcájából kétezer lejt. Miután megállapítást nyert, hogy lopási szándék egyáltalában nem forgott fenn és a károsult visszakapta pénzét, a bíróság felmentő ítéletet hozott.

A gyermek szája

A mama nagy estélyi ruhában bemegy a hálószobába, hogy kislícskájának jóéjszakát mondjon. A kislícs jól megnézi az édesanyját és ezt kérdezi:

— Hová megy anyuka?

— A színházba, kedves.

— De mama, mi lesz, ha valaki „igy” meglát...

Borzalmas viharok és árvizek több regáti megyében

Izmailban a jég tizenkétezer hektár területet pusztított el

Bucurestből jelentik: Az ország több részéből jégesőt, felhőszakadást és árvizet jelentenek. Izmail megyében tegnap hatalmas jégeső pusztított, amely óriási erővel dőnagyságu jeget zúdított órákon keresztül és teljesen elverte a megye egész területén a termést. A kár százmillió lej. Izmailban a jég 12 ezer hektár területet vert el. A lakosság borzalmas nyomor elé néz, ha idejekorán nem érkezik segítség.

Jasi környékén a felhőszakadás olyan árvizet okozott, hogy a vasúti közlekedés órákon keresztül szünetelt. Brailában a felhőszakadást nagy orkán követte, amely a dunai hajókat ide-oda csapkodta. Több hajó megsérült. Egy repülőgép, amely Brailából Galacba vitt utasokat, nem tudott a viharban előrehaladni és kénytelen volt ide-oda manővrozni. Ennek következtében csakhamar kifogyott a benzinje és Lacul-Sarat fürdőhelynél csak nagynehezen tudott kényszerleszállást végezni. Az utasok autóbusszon folytatták utjukat Galac felé.

Csernovitzi jelentések szerint Bukovinában az állandó esőzések nagy károkat és árvizeket okoztak. Több vasúti vonalon a forgalom megszakadt és csak átszállással bonyolítható le. Különösen Suceava-megyében igen jelentékeny a kár. Grigore Ghica-Voda állomás közelében az egyik vasúti hidat elsodrassal fenyegette az ár, úgy hogy sürgősen hidászkatonákat küldtek ki a hid megmentésére. Konstanza környékét is árvízkatasztrófa fenyegeti.

HA AKARJA,

hogy vidám legyen nyaralása,
hogy egészségét rendbehozza és
hogy nyugodtan pihenjen:

NE FELEJTSE EL

megújítani sorsjegyét, vagy ha még
nincs, azonnal venni egyet, mert

JULIUS 5-én és 6-án

lesznek az Állami Sorsjáték

III. OSZTÁLYÁNAK húzásai!

12.890.000 lej nyeresemény kerül szétosztásra.

Szerencsés GOLDSCHMIDT-sorsjegyek!

Erdély és Bánát hivatalos főelárusítója: 2149

Banca Ilescu S. A. Cluj. Aradi főelárusító
Str. Bratianu 3.

Öngyilkossági szándékból gombostüket nyelt egy uriasszony

Egy asszony tragédiája az aradi rendőrség előtt — Meg akart
halni, mert a magyar és a román hatóságok kiutasították —

Megrendítő öngyilkossági kísérlet történt ma reggel az Arad melletti Fakert községben. Egy miskolci származású fiatal uriasszony, akit a magyar hatóságok áttettek a határon, öngyilkossági szándékból gombostüket nyelt. Az uriasszonyt beszállították Aradra, ahol a kórházban műtétet akartak eltávolítani a gombostüket, azonban az uriasszony közölte az orvosokkal, hogy nem hajlandó alávetni magát a műtétnek. Fischer Edit, aki nemrégiben vált el férjétől, Schwartz József miskolci gazdaszűztől, ma délelőtt jelentkezett az aradi szigurancán. A szerencsétlen sorsu uriasszony elmondta, hogy Aradon született és szülei gyermekkorában vitték át Magyarországra. Azóta többször volt idehaza, de néhány évvel ezelőtt férjhez ment Miskolcon egy jómódu gazdaszűzhez, Schwartz Ferőchez, aki magyar állampolgár. A házasság nem volt szerencsés, szinte mindennapos volt a perpatvar és a vége az lett, hogy beadták a válókeresetet. Két évvel ezelőtt választotta el Fischer Editet férjétől törvényesen a miskolci bíróság és ez a két év, ami azóta eltelt, valóságos kálvária volt a szerencsétlen asszony számára. A válás után elvesztette magyar állampolgárságát és csak nagy nehezen sikerült elérnie azt, hogy egy bizonyos ideig tartózkodási engedélyt kapott. Amikor a tartózkodási engedély lejárt, áttették a határon. Itt azonban, miután semmiféle irattal nem rendelkezik, ismét visszaküldték Magyarországra. Ezt az utat néhányszor volt kénytelen megtenni és tekintve, hogy pénze nem volt, minduntalan csendőrörsölcsendőrörsre kísérték — gyalog. Ezek az utak az idegeit teljesen tönkretették. Legutóbb múlt hét péntekjén tették át Magyarországból Romániába és a határon innen a fáradtságtól összeesett, mire Fakerten a csendőrök adtak szállást az agyongyötört asszonynak.

A csendőrségen, amikor magára maradt a kétségbeesett asszony, öngyilkossági szándékból több gombostüt lenyelt. A nagy fájdalomtól sikoltozni kezdett és kiáltására berohantak a csendőrök, akiknek kérdéseire bevallotta, hogy öngyilkosságot akart elkövetni. A csendőrök nyomban székérre tették és egyenesen az aradi kórházba szállították. Itt az orvosok valósággal a lelkére beszéltek, de Fischer Edit nem engedte, hogy operálják. A műtőasztalról szállt le, hogy a rendőrségen jelentkezzen. Tekintve súlyos állapotát, nyomban elengedték, hogy rokonait felkeresse.

maktól sikoltozni kezdett és kiáltására berohantak a csendőrök, akiknek kérdéseire bevallotta, hogy öngyilkosságot akart elkövetni. A csendőrök nyomban székérre tették és egyenesen az aradi kórházba szállították. Itt az orvosok valósággal a lelkére beszéltek, de Fischer Edit nem engedte, hogy operálják. A műtőasztalról szállt le, hogy a rendőrségen jelentkezzen. Tekintve súlyos állapotát, nyomban elengedték, hogy rokonait felkeresse.

„Ausztriának és Magyarországnak nem érdeke, hogy közös uralkodó alá kerüljön“

mondotta Gömbös Gyula magyar miniszterelnök

A kormányzói jogkör kiterjesztésének kérdése a magyar parlamentben

Budapestről jelentik: A kormánypárt elfogadta a kormányzói jogkör kiterjesztéséről szóló javaslatot és azt ma Gömbös a képviselőház elé terjesztette. A miniszterelnök hangsúlyozta, hogy a kormányzó hatáskörét csak az országgyűlés elnapolására vonatkozólag terjesztik ki, de ezt is korlátozzák a költségvetési és zárszámadási kötelezettséggel. A javaslattal a kormány alá kívánja huzni, hogy a kormányzó stabil közjogi tényező, nem pedig átmeneti, mint ahogy egyesek szeretnék látni. A kormány tevékenységére áttérve, hangsúlyozta, hogy legfőbb célja az export fejlesztése és berlini utja is ezt a célt szolgálja, bármit is beszélnének különben erről.

Hangsúlyozta, hogy Magyarországnak jó barátságban kell élnie egy olyan nagyhatalommal, amely szinte szomszédja és, hogy a német piacot biztosítani kell a magyar termékek számára. Azokat a híreket, amelyek az osztrák-magyar perszonal-unióval foglalkoznak, kalandosnak minősíti. A két országnak nem az az érdeke, hogy közös uralkodó alá kerüljön, hanem, hogy egymásra

Elsimultak az ellentétek a liberális pártban

Duca nagy beszéde a liberális párt egységéről és hivatásáról

Bucurestből jelentik: Ma délelőtt 10 órakor kezdődött a liberális párt intézőbizottságának ülése. Az ülés megnyitása után, Duca tartott nagy beszédet, amelyben ismertette a helyzete! és hangsúlyozta, hogy a liberális párt csak a legteljesebb egységben tudja teljesíteni hivatását.

Az értekezleten egyébként végleg elsimultak a párt kebelében dúló belső ellentétek, de a vita részleteiről nem adtak ki semmiféle közleményt. Duca indítványára a liberális párt marifesztrumot bocsát ki az ország népéhez.

utaltságát megsértse és, hogy szoros barátságban éljen. Az európai politikai helyzet annyira bonyolult, hogy azt nem szabad dinasztikus kérdésekkel is komplikálni.

Aradvárosi mozik műsora

5. negyed 8 és fél 10 órakor:

CENTRAL MOZGÓ: Premier. AZ ÉJ LOVAGJAI (Zigeuner der Nacht) ABRAHÁM PÁL legújabb filmoperettje, főszerepekben: JENNY JUGO, BRAUSEWETTER és PAUL KEMP.

SELECT MOZGÓ: UJ HELYÁRAK: Vasár- és ünnepnap is földszinten 5 és 8 lej, amelethen 13 lej. A NEVETŐ FŐHADNAGY. Filmoperett, főszerepekben MAURICE CHEVALIER, CLAUDETTE COCHET és MIRIAM HOPKINS.

JÖN: „A VÉN GAZEMBER“ Mikszáth Kálmán regényének filmváltozata, főszerepekben: BARSONY RÓZSI, HALMAY TIBOR, KUN MAGDA, WOLF ALBACH-RETTY, SUGÁR KÁROLY és VENCZEL BÉLA.

— **Meghalt Crisan Sava ny. aradi iskolaigazgató.** Kedden Aradon váratlanul elhunyt Crisan Sava hetvennyolc éves aradi nyugalmazott iskolaigazgató. Az iskolaigazgató több évtizeden keresztül munkálkodott kellő sikerrel a közoktatás terén és eredményes tevékenység után vonult nyugalomba. A rövid ideig tartó betegség után meghalt iskolaigazgatót széleskörű rokonság gyászolja. Crisan Emil, az aradi rendőrség komiszárja és Crisan Livia, férjezett Mangra Vazulné, apjukat gyászolják az elhunytban. A temetés csütörtökön délután öt órakor lesz a Kasza-uccal gyászházban.

— **Eredményes razzlák Aradon a vásári tolvajok után.** Az ideig vásártalan vásárbán csak egész kis jelentéktelen zsebtolvajlások történtek. Ennek az oka főleg az, hogy az aradi rendőrség már jó előre megtett minden óvintézkedést a vásárosokkal együtt érkező ismert zsebtolvajok, hamiskártyások és csavargók fogadtatására. Az aradi vásári ismerősöket már néhány nappal a vásár előtt előállították s tisztázták jelenlegi helyzetüket, míg az érkezőket már a pályaudvaron detektívek várták, akik elhelyezték a „vendégeket” a rendőrség egyszerű zárkaiban, lancu Traian, a bünygyi osztály főnöke a vásár tartama alatt is több razzliát tartott, amelyek mind beváltották a hozzá fűzött reményeket és egy egész sereg kisebb ügy miatt keresett hiánzó jutott rendőrkézre.

A higiénia átka

Az egészséges étkezés népszerűsítésére Uozahi japán város tanácsa nyilvános higiénikus lakomát adott. A vendégek közül másnap 1100-an ételmérgezésben megbetegedtek és hárman meghaltak. Lehet, hogy Uozahi ezek után lemond a higiénáról?

— **A bruckenthal bányakatasztrófa.** Recklinghausenből jelentik: A bruckenthal bányakatasztrófa sebesültjei közül ma ketten meghaltak és ezzel a halálozások száma 12-re emelkedett.

— **Megszüntették a vizsgálatot a feleséggyilkossággal vádolt aradmegyei erdész ellen.** Ma fejeződött be a bünygyi vizsgálat Teodorescu Aurel maroszlatai erdész ügyében, akinek feleségét, körülbelül másfél évvel ezelőtt gyilkolta meg ismeretlen tettes. Mint emlékeztetés, az erdész köruton volt a közeli erdőben, amikor ismeretlen tettesek behatoltak házába, ahol csak felesége tartózkodott s az asszonyt több puskalövessel agyonlőtték, majd elmenekültek. A nyomozás során a gyanú a férjre terelődött, akit le is tartóztattak. A vizsgálat azonban semmiféle terhelő momentumot produkálni nem tudott és ezért a mai napon a vizsgálóbíró megszüntette az eljárást Teodorescu Aurel ellen, akinek bünygyként lefoglalt fegyverét is visszaadták.

— **A temesvári postai igazgatóság közli,** hogy a szilindiai (seléndi) postahivatal postamesteri állása megüresedett. A pályázók, kik a postamesteri vizsgát letették, kérvényeiket a temesvári kerti leti postafőnökség címére küldhetik el. Az állás betöltésével kapcsolatos feltételekre vonatkozólag bármelyik: arad—temes—krassó—hunyad és mehedintimegyei postahivatal felvilágosítással szolgál.

— **Rendőri hírek:** Parkas Ferenc feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik behatoltak a Cetate Veche uccában levő lakásába és onnan 500 lej készpénzt loptak el. — Suba Sándornét feljelentette Ilica Octáviánna a rendőrségen. A feljelentés szerint Suba Sándorné a felülető Str. Bratianu uccal lakásáról különböző ruhaneműket loptott el. — A fenti ügyekben az aradi rendőrség bevezette a nyomozást.

— **Az aradi magántisztviselők kertünnepele a paulisi weekend-házban.** Igen érdekesnek ígérkező kerti ünnepélyt rendez az Aradi Magántisztviselők Egyesülete folyó évi július hó 8-iki, szombat esti kezdettel paulisi gyönyörű weekend-villájában. Az ötletesebbnél-ötletesebb kedves meglepetések és műsor számok között, kétségtelenül a legkiemelkedőbb a páratlan esélyekkel megrendezett sorshuzás, amelynek minden második száma nyer és főnyereményül egy gyönyörű női selyemruha van kitűzve. Vasárnap kirándulás a környékbeli hegységekbe. Jazz-zene. Indulás folyó hó 8-án, szombaton este 6.10-kor az Aradhegyaljai Villamosvasut állomásáról. Részvételi jegy személyenként 25 lej. Vendégeket szívesen látnak. A jegyek az egyesület irodájában, naponta 5—7-ig, legkésőbb folyó hó 7-ig (péntek) kiváltandók. Strada Romanului. (vö. Zrinyi-ucca.)

LEGUJABB

Tengeri katasztrófa hat halottal

A vihar felborított Bréma közelében egy kiránduló-hajót —

Brémából jelentik: Megdőböntő katasztrófa ért kedden délelőtt egy német kirándulóhajót, a melyen hat felnőtt és öt gyermek tartózkodott. A Weserre nevű könnyű vitorlahajó a társasággal a szeles és kedvezőtlen idő ellenére is elindult a kikötőből. Amidőn azonban a hajó elhagyta Geestemündét, a nyílt tengeren alattomos szélrohámok támadhatták meg, mert a kítőró viharban a vitorlahajó oldalra billent és pár pillanat alatt felfordult.

— **Visszavették a román nyelvvizsga miatt elbocsátott magyar vasutasokat.** Bucurestiből jelentik: Azt az ötszázhusz magyar vasutast, akit a vasuti vezérigazgatóság a nyelvvizsga eredménye alapján elbocsátott, újból visszavették azzal a kikötéssel, hogy novemberben újból vizsgát kell tenniük. A brassói vasutigazgatóság mint ismeretes, olyan értelmű nyilatkozatot akart a magyar vasutasokkal aláírni, hogy az esetben, ha a novemberi nyelvvizsgát nem teszik le sikerrel, a vasutal szemben fennálló mindennemű jogaikról lemondanak. Dr. Willer József a Magyar Párt főtitkára emiatt panaszt tett a vasuti vezérigazgatóságnál. A vasut vezérigazgatója kijelentette, hogy a brassói vasutigazgatóság intézkedését azonnal hatálytalanítja.

— **Megölte a feleségét, mert tudott régi gyilkosságáról.** Kecskemétről jelentik: Mester Pál Jómódu fiatal ceglédi gazdálkodó tanyáján halálra rugdosta feleségét. A kecskeméti törvényszék vizsgálóbírója megállapította, hogy az eset idején az asszony holtlészeg volt. A gyilkos gazda azért bősziült fel, mert részeg felesége megfenyegette, hogy feljeleníti a rendőrségen, mert a néhány évvel ezelőtt elhalt fiukat ő ölte meg. Kiderült, hogy Mester Pál néhány nappal ezelőtt tizenötezer pengőt akart felvenni az egyik ceglédi takarékpénztártól, nyilván azzal a céllal, hogy felesége fenyegetése elől megszökjék. A csendőrség egy harmadik gyilkossággal is gyanúsítja Mestert, akit ma délelőtt behoztak a kecskeméti fogházba.

— **Egy leány tüzhalála.** Kecskemétről jelentik: Szatmári Ferenc városföldi tanyáján tűz ütött ki. Az istálló és a szin teljesen leégett. Az istálló leégése után megtalálták Garas Valéria tizenhétéves leány szénnégett holttestét. Bennégett három ló és sok gazdasági szerszám. A tüzet minden valószínűség szerint a szerencsétlenül járt leány okozta, aki gyengeelméjű volt.

— **Meghalt Holovszky Hilda korcsolyabajnoknő.** Bécsből jelentik: Holovszky Hilda, a híres bécsi korcsolyabajnoknő, közvetlenül 16-ik születésnapja után, vakbélműtét következtében meghalt. Egyike volt Sonja Henie lezerősebb versenytársainak és a világbajnoknő mögött még nem egészen 14 éves korában, az 1931. évi berlini világbajnokságban második helyezést ért el.

Szerdáig elhalasztotta utja folytatását az olasz repülőraj

Mussolini táviratban óvja Balbot az emberéletek kockáztatásától

Londonból táviratozzák: Az olasz repülőraj egyelőre szerdáig elhalasztotta el utja további folytatását Izland felé. A tengert a következő szakaszon kedvezőtlen légáramlatok, erős ködök és havas eső teszik veszélyessé. Mussolini kedden délután az alábbi sürgönyt intézte Balbóhoz:

— „Ne kockáztasson semmitl Emberéleteket nem szabad kockára tenni a repülés gyorsabb lebonyolítása kedvéért! Mussolini.”

Egyébként a kedvezőtlen légköri viszonyok miatt, a Mollison—Johnson házaspár is egyelőre elhalasztotta óceánrepülését.

A kirándulótársaságot láthatólag készületlenül találta a vihar, mert meg sem kísérelték a vitorlák bevonni. A bárka felfordulásának pillanatában valamennyien a tengerbe zuhantak. A viharos hullámok közül egy felnőtt a saját erejéből vergődött el a mentésükre siető hajóig, míg egyet eszméletlenül állapotban húztak ki a vízből. Egy felnőtt azonban odaveszett a társaság öt kis gyermekével együtt. Eddig a viharos tenger két kis gyermek hulláját vetette a partra.

— **Jobboldalon van a szive, baloldalon volt a vakbele.** Miskolcra jelentik: El Miskolcon egy nevezetes fiatalember, egy orvosi csoda: Iván Ferenc 26 éves fodrászsegéd, aki jobboldalán hordja a szivét és baloldalon viselte vakbelét. Néhány évvel ezelőtt derült ki, hogy Iván Ferenc szive nincs a rendes helyén. Egy futballmeccsen megrugták a fiatalembert és amikor az orvos magához térítette, akkor tudta meg, hogy jobboldalán van a szive.

— **Menház-avatás Biharfüreden.** Az oradeai Bihar Turista Klub július 2-án tartotta Stana de Valén (Biharfüreden) menház-avató ünnepségét, melyen az aradi turisták Záray Jenő elnök vezetésével számszerint 22-en vettek részt. Az ünnepség egyházi szertartással kezdődött, melyet dr. Freniu Valér oradeai gör. kath. püspök celebrált fényes papi segédlettel. Utána a fűdő nagyvendéglőjében bankett volt, melynek keretében tizenkét turistaegyesület képviselője tartott üdvözlőbeszédet. A Romániai Turista Szövetséget Stelescu Sándor, míg a Magyar Turista Szövetséget Papp Dénes elnök képviselte. Számos beszédben ünnepelték Freniu Valér dr. püspököt, kinek aklozatkészségéből sikerült az igen tetszetős külsővel és praktikus belevérendezéssel bíró, villaalakú emeletes turista-menházat létesíteni. Ugyanis nemcsak a fűdő, hanem egész környéke az oradeai gör. kath. püspökség tulajdona. Most Remccen át vasuti vonalat vezetnek a fűdőbe is, így annak látogatottsága is emelkedni fog. Az aradi turisták éjnek idején, lámpák világítása mellett karpaszkodtak fel az 1076 m. magasságban levő fűdőtelepre, honnan hétfőn tértek vissza. Nagy kár volt, hogy vasárnap délelőtt a zuhogó eső elmosta sok kisebb kirándulás szép tervét.

— **A gyűjtőszervező világrekordja.** Pár nappal ezelőtt halt meg az angliai Sissax grófságban fekvő kastélyában Sir Eduard Gregerson, az ismert angol arisztokrata, aki már életében híres volt gyűjtőszervezőről. A végrendelet felbontása után felvett leltár azonban még Sir Eduard löismerőselnek is nagy meglepetést hozott. Kiderült, hogy az elhalt arisztokrata szervenélyes gyűjtője volt a szivaroknak és a képeslapoknak. A hagyatékban nem kevesebb, mint 72.000 különböző fajta szivart találtak, 143.000 képeslap maradt a kupolatermes könyvtárban, s a legtrikább kínai újságok s a világ legelőkelőbb lapjai mellett, Tolnai Világlapjának több évfolyama is.

— **Különös táncbét Párisban.** Erről az érdekes eseményről pompás képekkel illusztrált cikket közöl a Délibáb új száma, amely gazdag tartalommal jelent meg. Érdekesebbnél-érdekesebb cikkeket, műsorokat, színházi beszámolókat, híreket, pletykákat, egyfelvonnas szindarabokat, folytatásos regényt, filmrportokat, gazdag rejtvényrovatot és még számtalan nagyszerű cikket talál az olvasó a népszerű képeslapban. A 24 oldalas Délibáb 120 képet tartalmaz és ára 10 lej.

* URANIA *

MA, SZERDAN 5, 1/8 és 1/10 órákor

Kacagó est

MALEK a szenvedélyes szereő szereimel

Buster Keaton egy peones laltaláló, aki laltalmányát nem tudta értékesíteni, de az értékesítés kísérletei közben egyik mulatságos kalandból a másikba esik.

Déltűn 3 órákor közlívántra 6 és 10 leles helyárákkal:

Schönbrunni álom.

Jön: Téves kapcsolat Magda Schneider
Operett. Karl Ettinger

Helyárák: Fődszintű 8 és 10.— Lei
Emeletű 15.— Lei

WEEK-END MUNKARENDSZER

az aradi vármegyei házában

Rendkívül érdekes és figyelemreméltó reformot valósított meg dr. Lázár Ágoston megyei prefektus a megyei közigazgatás központjában a tisztviselők munkaidejére vonatkozólag, jeléül annak, hogy az aradmegyei prefekturán megértő talajra találunk a legújabb és legmodernebb szellemi áramlatok. A megyei prefektus ugyanis napokkal ezelőtt egy általa kidolgozott munkatervezetet terjesztett a belügyminiszterium elé, amelyben nagy vonalakban kívánja megvalósítani az úgynevezett „week-end“-munkarendszert, amely a megyei központi tisztviselői kar számára is megnyitja a létvégi pihenés lehetőségét.

A belügyminiszter jóváhagyása kedden reggel érkezett meg az aradmegyei prefekturára, jeléül annak, hogy Lázár dr. megyei prefektus reformja a miniszter tetszését is megnyerte. Az uttörő jelentőségű tervezet tulajdonképpen a bucuresti-i miniszteriumok munkarendjét veszi alapul: tehát vasárnap és az ünnepnap előtti nap délutánjától kezdődőleg egészen az ünnepet követő rendes munkanap délutánjáig a tisztviselők week-end-szabadságot élveznek. A gyakorlatban tehát minden héten hétfőn délután kezdődik az aradmegyei prefekturán a tisztviselők munkája, fél három órától fél nyolc óráig, délelőtt viszont fél nyolc órától fél kettőig tart a hivatalos idő. A keddi és péntek-délutáni munkaidőt a nyári hónapok tartamára megszüntették.

A belügyminiszterium döntése természetesen általános örömet keltett az érdekelt megyei tisztviselők körében, akik így hetenként hétfőn csak délután, a hét többi napjain pedig csak délelőtt, szombaton déli fél 2 óráig tartanak hivatalos órákat. Ünnepe előtt a munkaszünet délelőtt kezdődik és tart az ünnepet követő nap délutánjáig fél három órájáig.

Csütörtökön érkeznek Aradra az olaszországi társas-kirándulók

Aradmegye és Aradváros Pop C. István dr. kamarai elnök vezetésével ünnepélyes fogadtatást rendez számukra. Százhusz látogatóra számítanak

Jelentettük, hogy Aradra is ellátogatnak annak az olaszországi társasutazásnak a résztvevői, akik az egyik bucuresti-i napilap utazási akciója során Olaszországban járt román állampolgárok látogatását jöttek viszonzni. A kormány idegenforgalmi szempontból különféle kedvezményekben részesítette az olaszországi társasutazás résztvevőit: így mindenütt különösen pedig Bucurestiben diszes fogadtatást szervezett számukra, sőt különvonatokat is rendelkezésükre bocsátott.

Kedden reggel érkezett a hír Bucurestiből Konopra, hogy az olasz vendégeknek egy százhusz főnyi csoportja csütörtökön reggel

Ötévi fegyházat kapott a férjgyilkos siklósi asszony

Nyomorék lát három évre ítélték el

Ma hirdette ki ítéletét az aradi törvényszék első szekciója özv. Mayer Demeterné és fia Mayer János siklósi lakosok bűnügyében. Mint beszámoltunk róla, Mayer nényomorék fia segítségével leütötte, majd kötéllel megfojtotta férjét, akinek halálát azután úgy akarták beállítani, mint ha természetes módon történt volna. A bíróság előtt a nyomorék fia beismerte, hogy egy összevesszés hevében leütötte egy deszkával apját, az asszony azonban tagadta, hogy része lett volna a gyilkosságban. A bíróság legutóbb tárgyalta az érdekes bűnpört és mára halasztotta az ítéletkihirdetést.

A férjgyilkos asszony és apagyilkos fii szürolyos fegyőrök kíséretében jelentek meg a bíróság előtt, amely ítéletében mindkettőt bűnösnek mondta ki. Az ítélet megállapítja, hogy a gyilkosság főtettese az özvegy, akit ezért öt évi fegyházra ítélt. Fia csak büntársként szerepelt és ezért enyhébb büntetést kapott: három évi fegyházat. Az ügyész súlyosbításért, a védő enyhítésért felebbezett.

SPORT KÖZLÖNY

Tökéletes futballt játszott a NAC csatársora

mondja Oravetz László, a NAC-Universitátea-mérkőzés bírója -- Valószínűleg Oravetz vezeti a vasárnapi Universitátea-Ripensia-meccset

A Nemzeti Bajnokság B) csoportjában vasárnap derbit bonyolítottak le Kolozsvárott, a listavezető egyetemi csapat játszotta le őszi ről megsemmisített mérkőzését a NAC-al, amelyet ősszel is a váradiai nyertek 2:1 arányban. A nagyfontosságú mérkőzést hosszas huzavona előzte meg, ugyanis a mérkőzés rendezője a központ lett volna, miután az őszi meccs bevételét az egyesületek annak idején felosztották maguk között. A NAC és az Universitátea ebbe természetesen nem mentek bele és végül hosszas tanácskozás után, a jelenlévő Luchide Octav főtitkárral abban állapodtak meg, hogy a bevétel háromfelé oszlik, amelyből egy-egy harmad a központot és a két egyesületet illeti meg.

A mérkőzésre a központ delegáló bizottsága Oravetz Lászlót, a kitűnő aradi futballbíró-t delegálta, aki az idei Nemzeti Bajnoki mérkőzések vezetésében rekordot tart, nemcsak a legtöbb mérkőzést vezette közmegelegedéssre, hanem a legtöbb egyesület közös megállapodással, szinte hetenként kérte Oravetzet a Nemzeti Bajnoki mérkőzések levezetésére. Oravetz László ezuttal is közmegelegedéssre vezette le a nehéz mérkőzést, úgy, hogy meccs után Luchide Octav kolozsvári sportemberek előtt kijelentette, hogy most már érti, miért kérik állandóan az egyesületek Oravetzet mérkőzéseik levezetésére.

Oravetzet felkérjük, hogy a kolozsvári

meccs felől érdeklődjünk és a kiváló futballbíró a következőket mondotta:

— A NAC csatársora tökéletes futballt játszott. Ez a sor oly tökéletes precizitással működött, oly nagyszerűen adják a labdát, a passzaik szinte milliméterre kiszámítottak. Felemulhatatlan technikai tudásuk mellett, pompás taktikusok is, akik a futball minden raffineriáját ismerik. Glanzmann hiányzott ebből a sorból, de a NAC-csatársor egységét ez nem bontotta meg. Az Universitátea legjobb része a közvetlen védelem, de a NAC fényes támadóláncával szemben, ez is tehetetlen volt. Számomra a legnagyobb meglepetést azért Weichelt nagyszerű játéka kellette, aki a kitűnő Surlasiu-Stanojev dr.-szárnyat teljesen „nidregette”. Weichelt, aki még sérüléseit nem heverte ki teljesen és így csak mintegy 3-4 hét óta játszik ismét, ma talán még nagyobb, mint annak idején, amikor az országos válogatottban is játszott. A váradiai másik aradi vonatkozású játékos, Czinczér, a kapus, csupán egy ízben volt próbára téve: Sepi egy szédületes bombáját boxolta kornerra, kitűnő érzéssel. Őszintén szólva, — 2:0 után történt az eset már, — éppen füttyülni akartam a góllal, amikor Czinczér, mint egy párduc, ugrott és ökle nyomán, a labda magasan a kapu felett szállt el.

Eddig szűlt Oravetz nyilatkozata, amirehhez még azt fűzzük hozzá, hogy a vasárnap Temesvárott lebonyolításra kerülő Ripensia-Universitátea mérkőzésnek, a két egyesület kérelmére, valószínűleg Oravetz lesz a bírója.

Vasárnap folytatódnak a Középeurópai Kupa küzdelmei

Bécsből jelentik: A Középeurópai Kupa selejtező küzdelmei alig fejeződtek be, máris megindultak az érdekelt egyesületek tárgyalásai a középdöntő terminusaira vonatkozólag. Az Ambrosiana és Sparta már meg is állapodtak és ezek szerint az első meccs vasárnap Milánóban lesz, a revans pedig július 16-ikán Prágában. A Juventus és Austria még nem egyeztek meg. Az Austria július 16-ikát és 23-ikát ajánlotta, ezzel szemben a Juventus már 9-ikén akar Bécsben játszani, 16-ikán pedig Turinban, miután július 23-ikán Turinban nagy tascista-ünnepség lesz, ami ártana a mérkőzés látogatottságának.

Kijelölték a magyar hölgyatlétákat a román-magyar versenyre

Budapestről jelentik: A Magyar Atlétikai Szövetség válogató bizottsága kijelölte a magyar válogatott női atlétikai csapatot, amely a román válogatott női atlétikai együttesel vasárnap Budapesten fog mérkőzni. A magyar női válogatottak a következők: 60 méteres síkfutás: Molnár, Deák, tartalék Kresz. — 100 méteres síkfutás: Csermák, Deák, tartalék Sümegi. — 80 méteres gát: Petrich, Szepes. — Magasugrás: Csák, Vértessy, tartalék Petrich. — Távolugrás: Petrich, Horváth, tartalék Sümegi. — Súlydobás: Szölössy, Garami, tartalék Lichy. — Diszkoszvetés: Nadányi Szölössy, tartalék Bogyó. — Gerelyvetés: Szepes, Nadányi, tartalék Vértessy. — 4-szer 100 méteres staféta: Molnár, Csermák, Deák, Kresz.

O A geníi Servette a svájci bajnok. A svájci országos bajnokság döntő meccsét vasárnap játszották le Bernben, a Servette és a Grasshoppers között. Győzött a Servette 3:2 (2:1) arányban és ezzel hosszú idő után ismét megszerezte a bajnoki címet.

nyolc órakor Aradra érkeznek. Az aradi közigazgatási vezetők a megyeházán értekezletet tartottak, amelyen megbeszéltek egy diszes fogadtatást rendezni az előző külföldi vendégek tiszteletére; így az állomáson virággal fogadják őket, a középületeket pedig román és olasz zászlókkal díszítik fel. A délutáni órákban Aradra érkezett Pop C. István kamarai elnök is, aki Lázár Ágoston dr. megyei prefektussal és Botioc Elek dr. polgármesterrel, valamint Moga Romulus dr. rendőrkészrel egyetemben egy előzetes tanácskozást tartott a csütörtöki nap programjáról. Az értekezlet után — amelyen egyébként megjelent Crisan Ascaniu igazgató, az Astra-kultúregyesület elnöke, valamint Mateescu István kereskedelmi és iparkamarai elnök, Schapira Emanuel, az Astra-gvár vezérigazgatója, dr. Mladin Sever ujaradi főszolgabíró, Mitache őrnagy, Stoinescu Alexandru, dr. Nichi Lázár kulturpalotai igazgató, Lipovan János tanár, a színház gondnoka — Pop C. István dr. az Aradi Közlöny munkatársának az alábbi információkat adta:

— A csütörtöki nap programja még nincs teljesen kialakulva, ezt csupán holnap tudjuk véglegesen összeállítani. Valóban mintegy százhusz látogatót jeleztek: többen kísérik őket Bucurestiből is. Csütörtökön reggelivel várjuk vendégeinket az állomáson, innen Curticira mennek, hogy ott a falu életét tanulmányozzák. Fél tizenegyre érkeznek vissza Aradra vendégeink, ekkor az Astra-gyártelepet tekintik meg. Szép idő esetén természetesen megmutatjuk nekik a város összes kulturális nevezetességeit is. Egy órakor bankett zárja be a délelőtti eseményeket, amely után Ménesre tervezünk egy társas-kirándulást.

A csütörtöki nap tehát mozgalmas eseményeket ígér és minden valószínűség szerint a vendégek érkezése egy pár órára fel fogja villanyozni a város szokott forgalmának életét.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Áremelkedést idéz elő a külföldi árucikkekben a kontingentálás új rendszere

A fővárosban már áremelkedések tapasztalhatók — Könnyítéseket is tartalmaz az új rendelkezés

A behozatal kontingentálásának új rendszere máris érezteti hatását az áru piacon. A július elsején megjelent minisztertanácsi jegyzőkönyv értelmében, tudvalevőleg 300 árucikkre, tehát a behozatalra kerülő áruk 80 százalékára léptették életbe a kontingensek rendszerét. Azok az illetékek, amelyekkel az importált árukra többlet-vámot vetettek ki, idegességet okoztak a piacon és ennek következtében, a fővárosban máris bizonyos áremelkedések tapasztalhatók. A vám emelkedése természetesen drágulást von maga után a külföldi árucikkekben, azonban ennek az emelkedésnek az aránya mindaddig nem állapítható meg, amíg nem jelenik meg az egyes árucikkekre vonatkozó többletvámokról szóló pontos táblázat. A bucaresti-i nagykereskedők egy része tartózkodott az eladástól, mások pedig máris 15—20 százalékkal magasabb áron értékesítették árucikkeiket.

A kontingentálás új rendszere bizonyos szempontokból könnyítéseket tartalmaz, amennyiben a kérvények elintézésének módját simábbá teszi, ugyanakkor azonban olyan intézkedéseket is léptet életbe, amelyek egyrészt a kereskedőknek jelentenek többlet-kiadásokat, másrészt pedig természetesen hozzájárulnak a külföldi árucikkek áremelke-

déséhez. Könnyítést jelent például az, hogy a kereskedők ezentúl nem a kontingens engedélyezéséről kapnak értesítést, mint eddig, hogy a behozatali engedélyt csak hetek múlva kapják meg, hanem az értesítéssel együtt, tizenöt napon belül kikézbessítik részükre a behozatali engedélyt is. A kontingentálásról szóló minisztertanácsi jegyzőkönyv értelmében, a vámtarifa bizonyos tételeit csoportokba osztják. Ezek a csoportok 2—8 vámtételt, illetve ennyi árucikket foglalnak magukban. Az importőrnek ezentúl nem egyes árucikkekre, hanem a csoportra kell kérnie a behozatali engedélyt. Különös és méltánytalan a kormány az az intézkedése, amelynek értelmében a kereskedőknek a kérvény benyújtásakor annyiszor 200 lejtt kell az illetékes Kereskedelmi és Iparkamaránál lefizetniük, ahány vámtételt a szóban lévő csoport magában foglal. Ez a kötelezettség arra az esetre is vonatkozik, ha a kereskedő nem az egész csoportot, hanem csak egy bizonyos árucikket akar importálni. A Kereskedelmi és Iparkamara által kiállított nyugta három hónapra érvényes és ennek alapján a három hónap tartama alatt, a szóban lévő cikkekre akárhány kérvényt lehet benyújtani, anélkül, hogy az illetéket újból le kellene fizetni.

Az erdélyi fakereskedők tiltakozó gyűlést tartanak Aradon a vándor-fakereskedelem ellen

A fa-szindikátus megkezdte működését

Az Erdélyi Fakereskedők Egyesülete rendkívül érdekes tervvel foglalkozik, amennyiben ez év augusztusára a vándorfakereskedelem ellen országos tiltakozó nagygyűlést hív egybe Aradra. Az egyesület intervenciójára mástól évvel ezelőtt a pénzügyminisztérium rendeletet adott ki, amelynek értelmében a házaló fakereskedők is kötelesek cégeiket bejegyeztetni, iparengedélyt váltani, adóvallomást tenni és ugyanolyan módon adót fizetni, mint a többi fakereskedők. A vándorfakereskedők száma azonban az utóbbi időben feltűnő módon megnövekedett, a hatóságok nem jártak el a házaló kereskedők ellen, sőt az illetékes minisztériumokhoz három hónappal ezelőtt benyújtott újabb panaszbeadványok az ismételt sürgetés ellenére sem nyertek elintézését. Tekintettel arra, hogy az erdélyi fakereskedők egzisztenciájából a kérdés rendkívül nagy jelentőséggel bír, az Erdélyi Fakereskedők Egyesülete elhatározta, hogy

augusztus hónapra Aradra monstre gyűlést hív egybe,

amelyen tiltakozni fog a vándorfakereskedők

Az ideai gabonatermés kétszázhatvanezer vagon lesz

Bucurestiből jelentik: A Lupta megállapítja, hogy Romániának 1932-ben 151 ezer vagon gabonája termelt, két és félmilliárd lej értékben. Ezzel szemben a folyó évben körülbelül 260 ezer vagon lesz a termés mennyisége, de az értéke csak négy milliárd. Ezek a számok mutatják, — írja a lap, — nyugodtan keli nézni a mezőgazdasági termékek további áresését és teljes elismerés illen a földművelésügyi miniszter, aki már ismert intézkedéseket tervezett az árak szabályozására. Most 70 ezer lej a buza ára, de kétséges, hogy ez az ár tartható lesz-e? A kormány minden intézkedést meg kell tennie a gabonaárak védelmére.

Az új buza ára a mai bucaresti-i tőzsdén 50 ezer lej volt, augusztus elsején szállításra. A pengeri ára 16.500—16.750 lej volt ma a bucaresti-i tőzsdén.

illegális versenye ellen, másrészt megvitatja azokat a további lépéseket, amelyeket az ügyben tenni fognak.

Az erdélyi faipari köröket egyébként élénken foglalkoztatja az a hír, hogy a fa-szindikátus rövidesen megkezdte működését. A bécsi faközponti legutóbbi ülésén Románia delegátusai ugyanis bejelentették, hogy a múlt évben megalakult fa-szindikátus rövidesen aktívan is működésbe lép. Az Állami Autonom Erdőpénztár, a CAPS., a szindikátus propagálója és kezdeményezője, most újból megkeresést intézett az UGIR, fa-szakosztályához ebben az ügyben, amely azonban úgy döntött, hogy csak olyan szindikátusban vesz részt, amelynek egyedüli célja a külföldi államok által jutott kontingensek elosztása. Az UGIR. — az átirat szerint — ahhoz nem járulhat hozzá, hogy a belföldön egységes árakat és osztályokat állapítsanak meg. Nem lehetetlen, hogy a CAPS., a fatermelők kívánságait bizonyos mértékig honorálja, a kormánynak azonban, értesülésünk szerint, az a szándéka, hogy a szindikátust szükség esetén hatalmi szóval is életbelépteti.

ROMÁNIA KITART

a valutastabilizáció mellett

Bucurestiből jelentik: Az Epoca a legutóbbi időkben a valuta-kérdéssel kapcsolatosan elterjedt hírekről megbízható forrásból úgy értesül, hogy Románia Franciaország álláspontja mellett foglal állást. Vaida miniszterelnök valószínűleg már a közeli napokban nyilatkozatot fog tenni ebben az értelemben és kihangsúlyozza azt, hogy Románia kitart a valuta-stabilizáció mellett.

= Monopolizálják a gyümölcsपालinkát. Bucurestiből jelentik: A monopol igazgatósága további intézkedésig eltiltotta a gyümölcsपालinka forgalomba-hozatalát. A gyümölcsपालinkát ugyanis monopolizálni fogják és a pénzügyminisztériumban már készülnek az erre vonatkozó rendelkezések.

Manometer

és mindenféle mérőműszer készítését és javítását vállalom. Kérjen ajánlatot. 2831

Gáspár műszerész Arad

Átvette hivatalát Popa György,

az aradi pénzügyigazgatóság behajtási igazgatója

Az aradi pénzügyigazgatóságon kedden fontos személyi változás történt. Szóva József dr. delegált aradi pénzügyigazgató, aki néhány hónapon át az aradi pénzügyigazgatóság behajtási-ágazatát vezette, elbucszott tisztviselőitől és elutazott Lugosra, ahol a pénzügyigazgatóságon elfoglalta régebbi főtisztviselői állását. Ugyancsak kedden vette át hivatalát Popa György, az újonnan kinevezett behajtási pénzügyigazgató, aki ugyan már egy hónapja tartózkodik Aradon, de hivatalát csak kedden vette át. A hivatalátadást és átvételt pénztárvizsgálat követte. Schöner Ferenc főpénztárnok kimutatást terjesztett a behajtási pénzügyigazgató elé, amelyből kitűnt, hogy az aradi pénzügyigazgatóság főpénztárában 73 millió lej értékű államkötvényeket és értékpapírokat őriznek. Az egy- és kétlejes aprópénz mennyiség 17 millió lej tesz ki. A pénzügyigazgatóság összes készpénzállománya 20 millió 370 ezer lej. Az új pénzügyigazgató mindent a legnagyobb rendben talált.

Szóva József dr. és Popa György pénzügyigazgatók június hó folyamán beutazták Arad megye különböző vidékeit, ahol az új behajtási pénzügyigazgató megismerkedett a helyi viszonyokkal és a hivatalok vezetőivel.

= Az aradi nőifodrászok a kontárok ellen. Az Aradi Nőifodrászmesterek szindikátusa legutóbbi mozgalmat indított mindazon fésülő és manikűröző nők ellen, akik házhoz járva, iparengedély nélkül üzik iparukat és nem fizetnek adót. A szindikátust a jelenlegi súlyos viszonyok késztették ennek az akciónak a megindítására, mert az említett fodrász- és manikűröző nők tisztességtelen versenyükkel súlyos károkat okoznak azoknak a fodrászmestereknek, akiknek a legkülönbözőbb adókat és illetékeket kell fizetniük. A legutóbb megindított akció alapján, az aradi első foku iparhatóság tegnap hai esetben hozott ítéletet, amelynek értelmében az iparengedély nélkül dolgozó manikűrös- és fésülőnőket 500 lej pénzbüntetésre ítélték. Abban az esetben, ha ezt az összeget nem fizetik ki, az ítélet 10 napi elzárásra változtatható.

= Az „energia-illetéket egy évre előre kell fizetni. A aradi pénzügyigazgatósághoz kedden megérkezett a pénzügyminisztériumi rendelet, amely kimondja, hogy a gyárak és bányák által fizetendő „energia-illetéket“ egy évi időtartamra előre kell fizetni. Azok a gyárak, amelyek motorral hajtott energiával dolgoznak, kötelesek ezt az illetéket fizetni, amely évi 22.000 lej tesz ki. A törvény nem enged meg, hogy az illetéket évközben, vagy utólag fizessék. Minden késedelmes fizetés után egy százalék késedelmi kamatot számít az állam.

= Meghívás a kereskedőknek. Az Aradi Kereskedelmi Testület összes tagjait meghívom szerdán, július 5-én este 9 órakor egyesületi nagytermünkben tartandó taggyűlésünkre és kérem, hogy saját érdekükben lehetőleg teljes számmal sziveskedjenek megjelenni. A városvezetés az új községi pénzügyi törvény alapján igen súlyos új taxaszabályrendelet tervezetét készítette elő, amely a legközelebbi tanácsülésen tárgyalás alá kerül. Az üzletbérre a megengedett legmagasabb százalékot, 15 százalékot kíván a város igénybe venni, holott eddig legtöbb üzlet 10 százalékot fizetett és ez is túlterhelte a behozott és a városból kivitt áruk után is az eddiginél súlyosabb értéktaxát kíván a város megállapítani. E kibővített kereskedőterhek mellett az új taxatervezet az élet és a halál minden lépésére néhez taxákat tervez, amelyek mindenkit, tehát a kereskedőt is súlyosan érintik. Egyesületünk ebben az ügyben keletű időben még fel akarja venni a tárgyalásokat a város vezetésével és ezért és a városi tanácsban ülők felvilágosítása végett is sürgősen szükséges és életbevágóan fontos taggyűlésünk megtartása és azon az összes érdekeltek jelenléte. Tisztelettel: D. O. M. Á. Sándor elnök.

STEYER-LIMOUSIN autótaxi, fuvarozásra **45.000** Lejért lesz **Kálmán A. R.-T.-nél** Arad
kiválóan alkalmas, kiárulva

Bezárták a petrozsényi bányákat

A Szénbányamunkások Szövetsége a zsilvölgyi bányák nacionalizálását követeli. Aninán 3000 munkás felvette a munkát

Bucuresti. A Rador jelentése szerint a petrozsényi bányavállalatok igazgatósága, a bucaresti-i lapok értesülése szerint, elhatározta a bányák ideiglenes bezárását. Aninán a munkások sztrájkba léptek a bérleszállítások és a sorozatos felmondások miatt. Az egész bányavidéken rendkívül nagy az izgalom.

A Dimineata írja, hogy a „Petrosani“-bányavállalat a CFR rendelkezésinek redukciója miatt volt kénytelen nagyobb munkáselbocsátásokat léptetni életbe az elmúlt hetekben. Most, hogy a CFR rendelkezésének új elosztása is nyilvánosságra került, a bányavállalat hivatalos hirdményeken tette közzé a Zsilvölgynek hat helységében, hogy *további intézkedésig a munka leáll és senki sem dolgozhatik.*

Az események a Zsilvölgynek intellektueljeit, szabadfoglalkozású lakóit, valamint kereskedőit és iparosait sem hagyják hidegen, mivel tulnyomó többségük a munkásság révén nyert megélhetést. A bányavállalatok bezárása éppúgy egzisztenciálisan sújtja a zsilvölgyi iparosságot, mint a kereskedőtársadalmat. A kereskedők egy táviratot is küldtek *Vaida-Voevod* Sándor miniszterelnöknek, értesítve róla, hogy mindaddig, míg a bányavállalatok zárva tartják a munkahelyeket, *ők is bezárják üzleteiket és raktáraikat, hogy ezáltal is kifejezést adjanak tiltakozásuknak a bekövetkezett események ellen.*

A helyőrség parancsnoka valamennyi bányavállalatot katonai erősitésekkel látta el. A csendőrökön kívül Déváról egy grancsárezred is megérkezett, hogy kéznél legyen, ha valahol zavargásokra izgatná a kizárt munkásokat a felelőtlen agitáció.

Gherman Eftimie, a Szénbányamunkások Szövetségének titkára közben egy kimerítő memorandumot készített, amelyet ugyancsak a miniszterelnöknek küldött el. A memorandumban a szövetség nevében leplezetlenül feltárja a helyzetet és azonnali intervencióra kéri a kormányt. Egyben rámutat arra, hogy *a CFR szénszükségletének ezidei elosztásánál valóban igazságtalanságok történtek*, miért is szükséges, hogy a kormány minél előbb nacionalizálja a zsilvölgyi bányavállalatokat — írja — lehetőleg az egész országban, mert csak ez az egy mód látszik célravezetőnek arra, hogy egyfor-

mán megvédje az ország és a munkásság érdekeit.

Az esti órákban jelenti a Lupta, hogy az aninai bányák 3000 munkása ma felvette a munkát, miután a kormány részéről biztosítást nyertek arra, hogy kivánságaikat a lehetőség szerint teljesíteni fogják. Petrozsényban ezzel szemben az izgalom fokozódik és senki sem tudja, milyen következményekkel fog járni az, hogy a STEG igazgatósága bezáratta a bányákat. D. R. *Ioanutescu* munkaügyi miniszter részletesen tájékoztatta magát az illetékes munkaügyi felügyelőség útján úgy a munkásság, mint a bányavállalat álláspontjáról és igyekszik megfelelő megoldást keresni. A Lupta értesülése szerint a munkaügyi miniszter a minisztertanács elé esetleg olyan javaslatot terjeszt, hogy a kormány rekvirálja el a petrozsényi bányákat, ha a vállalat igazgatósága nem venné fel nyomban az üzem folytatását. Ezért a hírért természetesen a Luptát illeti a felelősség.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

SZERDA, JULIUS 5.

Bukarest. 13: Vegyes gramofon. 14.15: Könnyű zene. 18: Rádiózenekar. 19.15: Rádiózenekar. 21.30: Balan Th. zongorázik. 22: Theodorescu Sándor hegedül. 22.30: Vendégül zene. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána Columbia gramofonlemezek. 10.45: Hírek. 11: 1. Régi Magyar játék. 2. A szabadban való fürdés tízparancsolata. (Felolvasás.) Közben Odeon—Parlophon gramofonlemezek. 13: Déli harangszó. 2.30: Szmirnoff Szergej orosz balalajka-zenekar. 4.30: A rádió diákfelőrája. „Hogyan él az eszkimó gyerek. 5: Weidinger szalonzenekar. 6: A mai kor építőművészete. Kotsis Iván dr. előadása. 6.30: Országos Postászenekar a margitszigeti Márkus-étteremből. 7.45: Szeptember végén. Komáromi János elbeszélése. 8.15: Terményföldes árak. 8.25: Kádas György és Szentmiklóssy Bankó Julia szerzeményei. Előadja Karácsonyi Margit, Cselényi József és Rác Zsiga cigányzenekara. 9.30: Pannonia zenéje. Schaurek Rafael dr. előadása. 10: Szerdahelyi László hegedül, zongorán kíséri Polgár Tibor. 11.30: Időjárásjelentés. Majd győri Lakatos Tóni és cigányzenekara a Pátriakávéházból. — Bécs. 12.30: Művészlemezek. 16.55: Hangosfilmek zenéje lemezeken. 20: Rádiózenekar. 23.35:

Könnyű zene. — Belgrád. 12: Gramofon. 13.05: Rádiózenekar. 19: Gramofon. 20: Fafúvós trió. 20.20: Népdalok. 23: Táncczene. — Kassa. 19: Gramofon. 20.30: Gramofon. 20.45: Szórakoztató zene. 22.05: Rádiózenekar. — Leipzig. 7: Torna. Könnyű zene. 8: Női torna. 13: Szórakoztató zene. 16: Délutáni zene. 21.30: Régebbi idők népszerű zenéje. 22.35: A drezdai opera kőrtnégyese. — Miano. 18: Ének- és zenekari verseny. 20: Gramofon. 20.40: Gramofon. 21.30: Háromfelvonásos vígjáték. Utána rádiózenekar. — Pozsony. 17: Délutáni z. 18.40: Gramofon. 18.55: Magyar óra. 22.05: Népszerű hangverseny. — Prága. 10.30: Gramofon. 10.35: Mandollzene. 13.05: Az I. nemzeti gárda fúvószenekara. 18.30: Gramofon. 20.05: Bosnyák dalok. 21.05: Az 5. gy. ezr. sétahangversenye. — Róma. 18.30: Könnyű z. 21: Gramofon. 21.45: Mulé: Dafni, háromfelv. opera. — Svájc Aleman adó. 18.30: Gramofon. 20.10: Gramofon. 21: Bécsi operettek. 22.10: Ester organaművész előadása és játéka. — Varsó. 17: Szórakoztató zene. 19.35: Kmita hegedűművész játéka. 21: Könnyű zene dalokkal.

CSÜTÖRTÖK, JULIUS 6.

Bukarest. 13: Vegyes gramofon. 14.15: Könnyű lemezek. 18: Budala zenekar. 19.15: Budala zenekar. 20: Gramofon. Szimfonikus hangverseny. Vezényel: Rogalsky. 22.40: Costinescu Evantia énekel. 22: Beethoven IV. szimfóniája. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána gramofonlemezek. 10.45: Hírek. 11: Felolvasás. Közben gramofonlemezek. 13: Déli harangszó. 13.05: Fejes szalonzenekar. 13.30: Hírek. 2.30: Haris Győző vokálkvartettje. 5: Az emberi tudás legendája. Nemák Béla előadása. 6: Amanné Antos Hona énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. 6.30: Bura Sándor és cigányzenekara. 7.30: Készül a harang. Helyszíni közvetítés a Slezák haranggyárból. 8.20: Kernács Pál hegedül. Fehér Pál énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. 9.20: Szimfoniadala a Studióból „Ocskay brigadéros”. Történelmi színmű 4 felvonásban. Irta: Herczeg Ferenc. Majd gramofonlemezek. — Bécs. 12.30: Parasztzene gramofonon. 13: Rádiózenekar. 16.55: Operalemezek. 18.25: Hangverseny. 19.05: Osztrák gyógyfürdők. 20: Rádiózenekar. 23.35: Gramofon. — Belgrád. 12: Gramofon. 12.20: Gramofon. 13.05: Rádiózenekar. 19: Gramofon. 20.30: Rádiózenekar. 23.30: Cigányzene. — Kassa. 9.30: Gramofon. 11: Kamarazene. 20: Gramofon. — Leipzig. 7: Torna. Reggeli zene. 13: Szólísták hangversenye. 14.15: Népzene. 15.40: Wittrisch lemezek. 17: Szórakoztató lemezek. 21.15: Kacnazene. 23.05: Hírek. Majd egyig tánczene Berlinből. — Prága. 8: Karlsbadi fürdőzene. 9.30: Vojtek organaművész játéka. 13.05: Sétahangverseny. 19: Német óra. 20.55: Ünnepi hangverseny a tábori szokolházból. 22: A 28. gy. ezr. hangversenye. 23.15: Szalonzenekar. — Róma. 18.30: Ének- és zenekari verseny. 21.30: Wolf—Ferrari: Sly, háromfelv. opera. — Svájc Aleman adó. 18: Kis rádiózenekar. 19: Gramofon. 20.10: Olasz zene. 21.30: Szórakoztató zene. — Varsó. 17.30: Szórakoztató zene. 19.35: Gramofon. 21: Rádiózenekar. 23—1: Táncczene.

A szerkesztőért:

Dr. STAUBER JÁNOS
tel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apró hirdetések díját szavak szerint számítjuk. Minden szó 4 lej. A legkisebb hirdetés 10 szóig 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este 10 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

LEVÉLÉZÉS.

KERESSEM szegény, de intelligens és jó megjelenésű fiú ismeretséget. — Választ Mignon jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 2446

ALKALMAZÁS.

KISEGÍTŐ perfekt német levelező (nő) keresünk. — Jelentkezés délelőttönként Grundmann vasáruháznál. 2444

FELTÉTLEN intelligens német nevelőnőt keresek 5 éves kis fiam mellé. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2441

INTELLIGENS német kisasszony gyermekek mellé vidékre is állást keres. Címeket „Intelligens nő” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kér. 2448

LAKÁS.

KÜLONBEJARATU butorozott szobát fürdőszoba használattal, eselleg teljes ellátással kiadó a volt Szabadság-téren és közközházal szemben. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2883

MAROSPARTI új házban modern 2 szobás magas szuterén lakás minden melékkelhelyiséggel július 15-re, esetleg aug. 1-re kiadó. Bővebbet Str. Dumbrava Rósié 27. Törvényházak mellett. 2446

EGYSZOBAS, konyha lakás főtéren kiadó. Cim az Aradi Közlöny fiókiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben.

EGY-KÉT és háromszobas lakás kiadó. Bővebbet az Aradi Közlöny fiókiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben.

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Bővebbet: az Aradi Közlöny fiókiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben. 800

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ELADÓK teljesen jókarban levő női ruhák, kabátok, cipők, stb. Megtekinthető d. u. 2—4. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2878

12 személyes ezüst évőeszközök, hat személyes alpacca évőeszköz, Sohoberlány, Pathofon, zongorák, antik szalon-garnitúra. kelt. és gyári szőnyegek, teljes szobaberendezések, egyes butordarabok, antik órák, ezüstdíszek, márkás porcellánok, írógép, sakkfigurák, étkező service, fali vitrinek, antik fotel, stb. eladó. SALGONE bizományi üzlete Str. Horia (Széchenyi-utca) 1. Neuman-palota

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételben keresünk megvételre. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

SÜRGŐSEN KERESK perzsabundákat, 12 és 6 személyes ezüst évőeszközöket, perzsa és gyári szőnyegek minden méretben, ezüst gyertyatartókat, ezüst tálcákat, márkás festményeket, dísz tárgyakat, antik és modern butordarabokat, komoleit szobaberendezéseket stb. SALGONE bizományi üzlet, Arad, Strada Horia 1., Neuman-palota. 1000

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISÉG a v. Szabadság-tér sarkánál, azonnalra kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS A „COMISIO” Hálósobák 3500 lejtől. ebédők 6000 lejtől. ebéd. 10 kredencek 1800. uri szobák. írda berendezések. modern konyha kredenc 850. granitúrák 1000 lejtől. réz-ágyak, rugany és párna matracok. sóronvok. zongorák. 0-ás és 2-es kaszák. Singer varrógépek, vaságyak. valódi és belföldi perzsa szőnyegek. ígcszekrények. festmények. porcellánok. Ezüsttáron veszünk készpénzért. — Zájortárgyakra, legmagasabb összegűekért csak az általunk képviselt temesvári Zalogház folyósítja Meghosszabbításokat a legolcsóbban vállalunk „COMISIO” biz. üzlet Bul. Reg. Maria 13. Dacia kávéház mellett.